

ליקוטי הלכות

על תורה כב'

הלכות שלזחין
והלכות עירובי תחומין

ובסופו חוברת ראשונה מסוגה
ביאורים יקרים מפז ומפנינים של מוהרנ"ת
על תורה כב בעמקות ובעיון נפלא עין לא
ראתה, שנחבאו בתוך הלכות שלזחין, המגלים
עצות חדשות לגמרי לעובדא ולמעשה

לטייל
בתורתו

פרוייקט לעידוד העמקה
והתבוננות בליקוטי מוהר"ן

חותם

הלכות עירובי תחומין ד

בתוך חותם

ט

וכשֶׁהָרַע שֶׁל הַדּוֹר גּוֹבֵר מִסּוּלָם עַל הַחוֹתֶם הַנִּזְכָּר וּמְקַלְקֵל אוֹתוֹ מִסּוּלָם, אֲזִי נִתְקַלְקֵל שְׁלוֹם הָעוֹלָם וְנִעֲשֶׂה גְרוּשִׁין וּמִתְקַלְקֵת בְּעוֹלָם, הַפֶּה הַשְּׁלוֹם, בְּחֵינֵת נֹאֵיב ^(א): "וַיִּמְתַּבֵּל יְנִידוֹהוּ", כִּי מִ'חוֹתֶם' נִעֲשֶׂה 'נִדְת', כִּי הֵם בְּמִסְפָּר הַשָּׁנָה בְּמוֹבָא. וְיֵשׁ חוֹתֶם שֶׁהוּא לְמַעַל מִזֶּה הַחוֹתֶם, הֵינּוּ בְּחֵינֵת יְדִים הַמְקַבְּלִים מִסָּר מֵאֵלֹי הַמּוֹכִיחִים, בְּחֵינֵת (שם לו'): "בְּיַד כָּל אָדָם נִתְחַוֵּם", וְהַיְדִים זֶה בְּחֵינֵת אֲמוּנָה שֶׁנִּתְקַבֵּל בָּהּ הַמּוֹסֵר וְכוּ', בְּחֵינֵת (שמות ^(ב)) "וַיְהִי יְדִיו אֲמוּנָה", וְזֶה הַחוֹתֶם שֶׁל אֲמוּנָה צָרִיד שְׂמִינָה יְתֵרָה שֶׁלֹּא יִתְקַלְקֵל מִסּוּלָם, כִּי כִשְׁחָס וְשְׁלוֹם נִתְקַלְקֵל זֶה הַחוֹתֶם יוֹכֵלֵה לְהִתְקַרֵּב מִסּוּלָם לְחוֹתֶם הַבְּגִלִּין שֶׁהוּא חוֹתֶם הַפְּנִימִי וְכוּ', וְכִשְׁחָס וְשְׁלוֹם נִתְקַלְקֵל זֶה הַחוֹתֶם נִעֲשֶׂה כְּפִירוֹת, בְּחֵינֵת עֲבוּדָה נְרָה מִסּוּלָם, שֶׁהוּא הַפֶּה הַאֲמוּנָה, כִּי מִחוֹתֶם נִעֲשֶׂה נִדְת, בְּחֵינֵת (ישעיה ^(ג)) "וַיְדַבְּרֶם דְּמַיִם מְלֵאוּ וְכוּ'", הֵינּוּ עֲבוּדָה נְרָה וְכוּ'.

וְעֵקֶר הָאֲמוּנָה מְקַבְּלִין עַל־יְדֵי שְׂבָעָה רוּעִים, שֶׁהֵם קְלָלִיּוֹת צְדִיקֵי הַדּוֹר שֶׁהֵם קְלָלִיּוֹת הַקְּדוּשָׁה, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִקְרָאִים רוּעִים, עַל שֵׁם (תהלים לו'): "וַיִּרְעַה אֲמוּנָה", כִּי הֵם רוּעִים אֶת הָאֲמוּנָה לְתַקְנָהּ וּלְהַשְׁלִימָהּ וְכוּ', וְאִי אִפְשָׁר לְבֹא לְאֵלֹהֵי הַרוּעִים כִּי אִם עַל־יְדֵי עֲזוּת, בְּחֵינֵת (שמות טו') "וַיִּתְּן לָהֶם בְּעֵזָה אֶל גְּבוּרַת קַדְשׁוֹ", כִּי צָרִיד שִׁיְהִי לֹו עֲזוּת דְּקַדְשָׁה לְעַמֵּד בְּגֵד הַעֲזֵי פָּנִים, כִּי יֵשׁ רוּעִים שֶׁל הַסְּטֵרָא אֲחֵרָא וְהֵם גַּם־כֵּן מְפָרְסְמֵי הַדּוֹר וְעֵקֶר מְשַׁלְתֶּם הוּא עַל־יְדֵי עֲזוּת, עַל־כֵּן צָרִיכִים לְעֲזוּת דְּקַדְשָׁה לְעַמֵּד נֶגֶד עֲזוּתָם. וְצָרִיד כְּלֵאָהֶר לְרַחֵם מְאֹד עַל בְּשַׂר הַגּוֹף, לְהַרְאוֹת לוֹ מִכָּל הָאֲרָה וּמִכָּל הַשְּׂגָה שֶׁהַנְּשָׂמָה מְשַׁגָּת, שֶׁהַגּוֹף גַּם־כֵּן יָדַע מִזֶּה הַהֲשָׁגָה, וְזֶה טוֹבָה לְהַנְשָׂמָה וְכוּ' וְזֶה עַל־יְדֵי שְׂמֵשֶׁבֶר עֲזוּת הַגּוֹף וְכוּ', וְכָל הַקּוֹלוֹת הֵם בְּחֵינֵת עֲזוּת דְּקַדְשָׁה, הֵן קוֹל צְעָקָה, הֵן קוֹל זְמִרָה וְכוּ', כָּלֵם הֵם בְּחֵינֵת עֲזוּת דְּקַדְשָׁה וְכוּ' וְכוּ', עֵין שָׁם כֵּן זֶה הַיֵּטֵב:

ב וְלָבוֹא לְעֲזוּת דְּקַדְשָׁה הוּא עַל־יְדֵי שְׂמִינָה וְהַדְּוָה, בְּחֵינֵת (נחמיה ח'): "כִּי חֲדוּת ה' הִיא מְצַדֵּקֵם", וְשְׂמִינָה זֶה בְּחֵינֵת נִעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע, שְׂמִינָה נִתְקַרֵּב יִשְׂרָאֵל בְּשָׁנֵי עֲדִיּוּם, כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ ו'ל' (שבת פח) עַל פְּסוּק (ישעיה לו'): "וַיִּשְׁמַח עוֹלָם עַל רֵאשִׁים". וְאֵלֹהֵי הַשָּׁמַיִם

הלכות עירובי תחומין

הלכה ד

וכו נבלל ענין פורים

עַל־פִּי הַמַּאֲמָר 'חוֹתֶם בְּתוֹךְ חוֹתֶם' (בסיון כ"ב), הַמִּתְחַלֵּל: 'פָּרְקָא חֲמִשָּׁאָה דְּסַפְרָא דְּצִנִּיעוּתָא. בְּרֵאשִׁית בְּרָא. בְּרֵאשִׁית – מַאֲמָר, בְּרָא – חֲצִי מַאֲמָר. אָב וְבֵן, סְתִים וְגִלְיָא, עֲדָן עֲלָאָה דְּסִתִּים וְגִנְיֵו, עֲדָן סְתֵאָה': א **כִּי** יֵשׁ מוֹכִיחֵי הַדּוֹר, וְהֵם בְּחֵינֵת רְגִלִין וְכוּ', וְהֵם בְּחֵינֵת חוֹתֶם, וְהֵם מְרַבִּין שְׁלוֹם בְּעוֹלָם וְכוּ',

וצדקתו עומדת לעד

ככתר עלי ראש גיליון תורה זו, יונצח לשם ולתפארת הוד, האי תלמיד חכם גאון מופלא ומופלג, ירא ושלם, דבוק בתורת הצדיק בכל לבו ונפשו, באהבתה שגה תמיד וכל חפציו לא שוו בה, זכה וזיכה רבים

הרב החסיד

רבי שלמה אהרן ב"ר מרדכי הלוי גוטליב ז"ל

אשר עסק כל ימיו בלימוד תורת הצדיק בעמקות ובהתבוננות

זכות לימוד תורת הצדיק תעמוד לעילוי נשמתו, לזכרון עולם ולמזכרת נצח

ת.נ.צ.ב.ה.

חֻתָּם

הלכות עירובי תחומין ד

עדיים, שני פתרים שנעשו מנשמע ונעשה, הם בחינת נסתר ונגלה, בחינת (דברים טו): "הנסתרות לה' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו וכו'", בחינת תורה ותפלה, בחינת תורת ה' ותורתו. כי תפלה היא בחינת נסתר, בחינת תורת ה' וכו', וגיש בכל ברוך וברוך וכן בכל עולם ועולם בחינת נעשה ונשמע, כי מה שהוא בחינת נשמע, בחינת נסתר וזה, הוא בחינת נעשה, בחינת נגלה, למי שהוא למעלה מפרדגתו, וכן מדרגא לברגא, מה שנסתר לזה נגלה לזה וכו' וכו', וצריך כל אחד לילך מדרגא לברגא, מעולם לעולם, לזכות תמיד למדרגה גבה יותר, שזוכה שיהיה לו נעשה ונשמע גבהים יותר בכל פעם וכו'.

ובשצריכים לצאת ממדרגת נעשה ונשמע זה לגבה מקצו צריך להיות ירידה קדם העליה, כי הירידה היא פכלית העליה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (פסחים דף טו): "לא יזה דוד ראוי לאותה מעשה וכו', וזהו (שערי צדק): "התפילה הזאת תחת ידך" – אלו דברי תורה וכו', וזהו (יחזקאל טו): "כיום הוא יבקש עון ישראל ואיננו", כי מעונות ישראל יקרה נעשה לעתיד תורה על-ידי התשובה, שעל-ידיה ודונות נעשין זכיות וכו', ועל-כן יבקש את עונות ישראל ואיננו, שהיה נקללין באין וכו' וכו':

ג **וזה** בחינת תחום שבת, כי 'תחום' אותיות 'חֻתָּם' פמוכא, כי בשבת מקבלין ישראל השני עדיים הנ"ל, שהם השני פתרים שהכתירו את ישראל בשעת מפת תורה שהיה בשבת, פמוכא כבונת 'ישמח משה במתנת חלקו' בענין האלה אורות שמשה מחזיר לישראל בכל שבת, שזהו בחינת תוספות שבת וכו' ענין שם. וזהו בחינת השמחה של שבת, כי זה הוא עקר השמחה, בחינת "ושמחת עולם על ראשם", וזהו בחינת ענין שבת, כי בשבת זוכין לעזות דקדשה, בבחינת "כי חרות ה' היא מעונכם", וזה בחינת השקפה קולות שאומרים בקבלת שבת, שהוא מזמור "הבו לה' בני אלים וכו'" (תהילים טו) כי בשבת זוכין לכלליות כל הקולות דקדשה, שקלם הם בחינת עזות, כמו שכתוב שם, וכמו שמספיק בזה המזמור: "ה' עז לעמו יתן וכו'".

ועל-כן מחמת שזוכין בשבת לעזות דקדשה ועל-ידיה נשבר ונתבטל עזות הגוף, על-כן

בְּתוֹךְ חוֹתָם

הלכות עירובי תחומין ד

מצוה גדולה להרכות בתענוגי שבת, לאכל ולשתות ולשמח וכיוצא בזה, כי אז בשבת כל תענוגי הגוף הם בקדשה גדולה, מאחר שאז נתבטל עזות דסטרא אחרא וזוכין לעזות דקדשה פנ"ל, כי אז קשיוכין לעזות דקדשה ונתבטל עזות דסטרא אחרא אז הוא טובה להנשמה, כי הנשמה יכולה לחזר למעלה על-ידי תענוגי הגוף וכו' פמוכא בפאמר הנ"ל, ועל-כן אז מתענגין על ה', בחינת (משלי ט): "צדיק אכל לשבע נפשו", כי הצדיק שזוכה לעזות דקדשה, כי צדיק מאן דנטיר בריח' (וזהו נה דף טו), ושמירת הברית הוא עקר עזות דקדשה, כי 'בו עז, בו תקפא' פמוכא (תקון לא דף עה), כי אין בשבת אלא במקום ערן' (תקון י"ח דף ע"ג), ועל-כן העקר לשבר זאת התאנה שהיא בחינת בשבת, על-ידי שהיה לו בשת אנפין מה' (תפיר, ועל-ידיה יקרה עז פנמה, ויתחזק ויתגבר לכבש את יצרו, וזהו עקר עזות דקדשה, כי עקר עזות דקדשה מקבלין מבחינת בשת פנים דקדשה, בחינת (אבות ה, ט): "ובשת פנים לגן עדן, פמוכא שם בפאמר הנ"ל בסופו על המשנה 'והוא בן תימא אומר הרי עז פנמה וכו'".

ועל-כן הצדיק שזוכה לעזות דקדשה על-כן אכילתו דקרה מאד, כי על-ידי אכילתו מתענגת הנשמה, כי זוכרת מעלתה ותענוגים שלה מהשגות והארות עליונות על-ידי תענוגי הגוף, פמוכא בפאמר הנ"ל. וזה בחינת "צדיק אכל לשבע נפשו" וכו'. וזה בחינת אכילת שבת, ענין שבת, בחינת "אז תתענג על ה'", כי אז בשבת זוכין לעזות דקדשה וכו' וכו'.

ועל-כן עקר הזיווג היא בליל שבת, כי העקר הוא לשבר עזות הגוף בתאנה זו פנ"ל, כי שם עקר אחיות עזות דסטרא אחרא, שאין לו בשת אנפין מה' יתברך חס ושלום, ובשבת אז זוכין לבושה דקדשה שהיא בחינת עזות דקדשה פנ"ל, בבחינת "בראשית" – 'ירא שבת', 'ירא בשת', ואז זוכין שיהיה לו בשת אנפין מקדשא בריה' הוא, שלא יקרה נלכד חס ושלום בתאנה הבחמיות, שלא יקרה לו עזות חס ושלום, ואז זוכה שיהיה וזוגו בקדשה גדולה, באימה ביראה, בבשת אנפין, פמוכא בתקונים. כי עזות דקדשה הוא מבחינת 'ובשת פנים לגן עדן פנ"ל. כי על-ידי שש' לו בשת

חוֹתָם

הלכות עירובי תחומין ד

אנפין מקדשא בריה' הוא, על-ידיה זוכה לעזות דקדשה וכו' פנ"ל. וזה בחינת: "אכלו משמנים ושיתו ממתקים כי חרות ה' היא מעונכם", הנינו קשיוכין לעזות דקדשה, בחינת "כי חרות ה' היא מעונכם", אז נאמר "אכלו משמנים ושיתו ממתקים", כי אז האכילה מצוה גדולה, שזהו בחינת אכילת שבת, כי אז הנשמה מתענגת מזה פנ"ל, בחינת "צדיק אכל לשבע נפשו" פנ"ל.

ועל-כן זוכין בשבת שנתפקגין שני החותמות, חותם בתוך חותם, בחינת (שיר השירים ח): "שימני פחותם על לבך פחותם על ורועך", כי על-ידי עזות דקדשה שזוכין בשבת פנ"ל, על-ידיה נכנסין אל הקדשה וזוכין לקבל הארה משבעה רועים, בחינת 'גהלת בערך אל נה קדשך" פנ"ל בפאמר הנ"ל, ועל-ידיה זוכין לאמונה שלמה, כי עקר התגלות האמונה הוא בשבת, כי שבת מורה על חדוש העולם, פמוכא במקום אחר (ליקוטי מוה"ר סימן לא), וזהו בחינת חותם הדין, שהם בחינת תלת אבהן שהם זרועות עולם, יד הפדולה ויד התזקה ויד הרמה, שזהו בחינת שלש סעודות של שבת, כי עקר תקון האכילה היא על-ידי אמונה, בחינת 'ירעה אמונה', פמוכא במקום אחר. ועל-כן בשבת שאז זוכה לבחינת עזות דקדשה ועל-ידיה זוכין לאמונה פנ"ל על-כן אז מצוה לאכל, כי אז האכילה בקדשה בבחינת אמונה, שזהו עקר תקון האכילה דקדשה פנ"ל. וזהו בחינת שלש סעודות של שבת, כנגד תלת אבהן שהם שלש ידים פנ"ל וכמוכא, שזהו בחינת חותם הדין שהוא בחינת אמונה פנ"ל.

נמוצה שבשבת נתמסן חותם הדין שהוא בחינת אמונה, והעקר הוא זה החותם, ואינו ממילא נתמסן חותם הרגלין פמוכא בפאמר הנ"ל, כי בשבת עולין הרגלין אל הקדשה, בבחינת (שערי צדק): "אם תשיב משבת ורגלך", וזה עקר קדשת שבת, כי החל יש יניקה להסטרוא אחרא מבחינת רגלין, בבחינת (משלי ה): "רגלך ירדות וכו'", וזה בחינת פגם חותם הרגלין שהוא בחינת נדת פנ"ל, שהוא זממת הנחש פמוכא, שעקר אחיזתה בבחינת ימי החל, ואז הוא בחינת גרוש וטלטולים שזהו בחינת פגם חותם הרגלין פמוכא בפאמר הנ"ל. וזהו בחינת הטלטולים שהאדם צריך לטלטל עצמו בימי החל

בְּתוֹךְ חוֹתָם

יא

ולנטע במקום למקום בשביל פרנסתו, זה בחינת גרוש וטלטולים הנ"ל, בחינת (בראשית ט): "ויגרש את האדם", וזהו בעצמו בחינת מה שכתב רבנו ז"ל במקום אחר (בסימן טו) ומוכא לעיל בהלכות תחומין (הלכה ג), שעל-ידי פגם האמונה, על-ידיה צריכין לנטע וטלטל במקום למקום, כי פגם האמונה הוא בחינת פגם חותם הדין, ואינו ממילא נפגם חס ושלום חותם הרגלין, וכשנפגם חותם הרגלין חס ושלום נעשה מזה גרוש וטלטולים פנ"ל, ובשביל זה צריכין לטלטל ולנטע פנ"ל, אבל בשבת קדש, אז עולין הרגלין מן הסטרוא אחרא, בבחינת "אם תשיב משבת ורגלך" פנ"ל, ואז נתמסן חותם הרגלין, כי אז זוכין לאמונה בשלמות שהוא בחינת חותם הדין וכו' וכו', ועל-כן בשבת אין שום טלטול וניסיעה כלל.

כי כל הניסיעות והטלטולים הם פאים מבחינת חטא אדם הראשון, שהוא בחינת קלקול החותם הרגלין, שעל-ידיה נעשה בחינת נדת שהוא זממת הנחש, שעל-ידיה נעשה גרוש וטלטולים בעולם פנ"ל, בחינת "ויגרש את האדם", וכל זה הוא רק בימי החל שאז יש להם אחיזה פנ"ל, ואז צריכין יגיעה גדולה להשיב הרגלין אל הקדשה, ועל-כן אז יש טלטולים במקום למקום שהם בחינת גרוש פנ"ל. אבל בשבת אז נתמסן שני החותמות, חותם הדין וחותם הרגלין פנ"ל, על-כן אז נתבטל כל הגרושין והטלטולים, כי שבת הוא תקון חטא אדם הראשון, כי שבת אגין על-יהו פמוכא (וזהו חרובה דף קלח), וזה בחינת אסור תחומין, דהינו שאסור לצאת בשבת במקום למקום חוץ לתחום שבת, כי בשבת אין שום טלטול וניסיעה שהוא בחינת גרוש פנ"ל, כי אז נתמסן חותם הרגלין פנ"ל, וזהו תחום שבת, כי 'תחום' אותיות 'חותם' פנ"ל, כי החותם הוא בעצמו התחום, כי על-ידי שאמרי בשבת החותם דקדשה פנ"ל, מחמת זה אסור לצאת חוץ לתחום, כי אז נתבטל כל הגרוש והטלטולים שהוא קלקול החותם פנ"ל, כי אז נתמסן החותם דקדשה שהוא בחינת תחום פנ"ל:

ד **וזה** בחינת תחום שבת אלפים אמה, כי עקר התחום שהוא בחינת חותם הנ"ל הוא נמשך משני

יב

חותם

הלכות עירובי תחומין ד

בתוך חותם

שני החותמות הנ"ל, כי המן הוא והמת הנחש פמוכא, בחינת דם נדת שהוא בחינת קלקול החותם דקדושה פנ"ל, ועקר התגברותו הוא על-ידי פגם אמונה, כמו שאמרו רבותינו ו"ל (בבילה י"ג) שעשה עצמו עבודה ורה, הינו עבודה ורה, פגם אמונה, כי הוא מוצע עצמק שהיה כופר גדול פמבאר במקום אחר (ליקוטי תניא סימן י"ט), ועקר התגברותו מס ושלום הוא על-ידי שמתגבר מס ושלום עזות דסטרא אחרא שהוא עזות הגוף פנ"ל, כי המן היה עז פנים ביותר, שהעיו פניו נגד מרדכי אדונו שנמכר לו לעבד, והוא סלק הבושה מעל פניו והתציף והעיו בעזות כזאת שעשה עצמו אלוה ושבליס יקרעו וישתחוו לו ושגם מרדכי אדונו ישמתוה לו מס ושלום, שקל זה הוא תקף עזות דסטרא אחרא, שהוא בחינת (סנהדרין קה) : 'עזות – מלכותא בלא תגא', בחינת (שעריה טז) : 'והפלקים עזי נפש'.

ועל-כן רצו אז להביא את ושתיה המלכה לפני המלך ערמה בשבת לפני כל השרים והעמים, אשר דבר כזה לא נשמע בעולם, לעשות עזות כזאת לסלק הבושה לגמרי מעל פניהם, אף הם רצו אז להגביר מס ושלום עזות דסטרא אחרא בעולם, ועקר העזות הוא בתאנה זו פנ"ל, והם רצו אז לסלק הבושה לגמרי מס ושלום ולהגביר תקף עזות דסטרא אחרא בעולם. ועל-כן צווי להביא ערמה בשבת, כי שבת הוא בחינת 'בשת פנים לגן עדן', בחינת עזות דקדושה פנ"ל, והם רצו מס ושלום לפגם בבחינת בושה דקדושה, בחינת קדושת שבת, ולהגביר תקף עזות דסטרא אחרא, אשר דבר כזה לא נשמע בעולם.

והנה אף היא לדבר עברה נתפונה כמו שאמרו רבותינו ו"ל (בבילה י"ד), אף לא עלתה בידה ובגודם, כי ה' ותברך ברחמיו לא הניח להם לגמר מחשבתם הרעה באותן תימים, כי בא גבריאל ועשה לה ונב וכו', כמו שאמרו רבותינו ו"ל (סו), כדי שלא תעלה בידם מחשבתם הרעה להגביר מס ושלום תקף עזות דסטרא אחרא בעולם, ונתפנה הוא, כי ושתיה המרשעת היא עקר בחינת עזות דסטרא אחרא, בחינת תאנה הנ"ל, ועל-כן היתה פושטת בנות ישראל עושה בהם מלאכה בשבת, וכל זה להגביר עזות דסטרא אחרא על-ידי פגם

הכתרים הנ"ל, שהם נעשה ונשמע פנ"ל, שני הכתרים הם שני אלפין, כי כתר הוא בחינת אלף שהוא ראש לכל האותיות, ונהו בחינת אלף האורות שמקבלין בשבת פנ"ל, כי עקר התוספות הוא רק אלף אורות, כי עקר התוספות הוא שמקבלין את הנשמע שהוא בחינת נסתר ועושי מנשמע נעשה פנ"ל, ואזי יש לו נשמע אחר גבה ממנו, נמצא שעקר מה שזכה לקבל תוספות הארה הוא רק מה שבחינת הנשמע בחינת הנסתר זוכה שיתגלה לו בבחינת נעשה, ועל-כן עקר הקבלה הוא רק בחינת כתר אחד, בחינת כתר הנעשה, והינו מה שזכה שיהיה נעשה אצלו מנשמע נעשה, כי הנשמע שיש לו עקשו זה עזין נסתר ממנו, ועל-כן עקר קבלת תוספות שבת הוא רק אלף אורות שהם בחינת כתר אחד פנ"ל, אבל באמת זוכה בשבת לשני כתרים נשמע ונעשה פנ"ל, רק שעקר מה שמקבל ומשיג הוא רק בחינת כתר אחד, בחינת נעשה, בחינת אלף אורות פנ"ל, ומאלו השני כתרים הנ"ל שהם בחינת שני אלפין, שני אלפים אורות, מהם נעשין החותמות הנ"ל שהם בחינת תחום שבת אלפים אמה פנ"ל :

ה **וזה** בחינת עירובי תחומין, שבמקום שמונים שער סעדה משם מתחיל התחום שבת, כי עקר התחום שבת שהוא בחינת חותם פנ"ל זה נמשך רק על-ידי אמונה פנ"ל, כי על-ידי אמונה נשמר חותם הגילין, שעל-ידי זה נתבטל הגרשו והטלטולים במקום למקום, שזהו בחינת תחום שבת שאין יוצאין ממקום למקום פנ"ל. נמצא שהעקר על-ידי האמונה שנמשך על-ידי עזות דקדושה שזוכין בשבת פנ"ל, וכל-זה מקבלין על-ידי אכילת שבת, שהוא בחינת "אז תענג על ה'", שזהו בחינת עזות דקדושה, בחינת "אכלו משמנים וכו' כי חרות ה' היא מצדכם", בחינת "ורעה אמונה וכו' פנ"ל, ועל-כן עקר התחום שבת שהוא בחינת חותם, מתחיל במקום הסעדה, כי משם עקר תקון בחינת החותם שהוא בחינת תחום פנ"ל :

ו **וזה** בחינת פורים, בחינת מרדכי ואסתר, שהם שני כתרים, שני העדנים הנ"ל, בחינת נשמע ונעשה, נסתר ונגלה, שעל ידם נתסקנין שני החותמות הנ"ל. כי המן הרשע רצה להתגבר על ישראל לקלקל מס ושלום

חותם

הלכות עירובי תחומין ד

בתוך חותם

יג

הם נקראים נשגזי. ומחמת שנתגבר אז הפגם מאד, על-כן נתגבר המן הרשע שהיה מבחינה זו, מבחינת עזות דסטרא אחרא, והמת הנחש, דם נדת, ועל-כן רצה להתגבר על ישראל מס ושלום, להעבירם לגמרי מס ושלום להשמיד להרג וכו', בחינת התגברות שפיכת דמים בישראל, בחינת (שעריה ט) : "ידיכם דמים מלאו", והינו התגברות הדמים על-ידי קלקול החותם, ומחמת שנתקלקל אז החותם ביותר רצה להגביר בחינת שפיכת דמים להרג אותם לגמרי מס ושלום. וזהו בחינת (סנהדרין ט) : "ונחתום בטבעת המלך", בחינת פגם חותם דקדושה, שעל-ידי זה מתגבר מס ושלום חותם דסטרא אחרא.

ובאמת היו אז ישראל בסכנה גדולה מאד מאד אשר כמוהו לא נהיתה, פמוכא בפסדים, אף ה' יחברך ברחמיו שלח אז את שני הצדיקים מרדכי ואסתר, אשר מעלתם גבהה מאד מאד, כי מרדכי ואסתר הם בחינת שני הכתרים הנ"ל, בחינת נשמע ונעשה, נסתר ונגלה, כי אסתר היא בחינת נסתר, ומרדכי הוא בחינת נגלה, פמוכא בדברי רבנו ו"ל במקום אחר (סימן ט'), ועל ידם היה תקף נגס ונתהפך הדבר מהפך אל הפך, וזכו אז לקבלת התורה, כמו שכתוב (סנהדרין ט) : "קמו וקבלו וכו'", כמו שדרשו רבותינו ו"ל (שבת פח), ונעשה על-ידי זה פורים על שם הפור, "שמחה ומשחה ויום טוב וכו', והימים האלה נזכרים ונעשים בכל דור ודור משפחה ומשפחה מדינה ומדינה ועיר ועיר" (סנהדרין ט).

כי זה עקר עבודת איש הישראלי בכל דור ודור, בכל אדם ובכל זמן, שצריכין לעבד את ה' בתורה ותפלה עד שזוכה לבחינת קבלת התורה בכל עת ועת, והינו שזוכה בכל פעם ופעם לבחינת נעשה ונשמע מחדש, והינו שיהיה נעשה מנשמע, בחינת נסתר, יהיה נעשה ממנו בחינת נעשה, בחינת נגלה, וזוכה לבחינת נשמע גבה יותר, וכן בכל פעם ופעם, פמוכא היטב פמוכא הנ"ל, וזהו בחינת קבלת התורה בכל פעם, כי אנו צריכין תמיד לקבל את התורה בכל יום, כמו שכתוב (דברים ט) : "אשר אנכי מצוה היום" – בכל יום יהיו בעיניך פחדשים" (ספתיא טו), וקדם שזוכין לבחינה גבה יותר, והינו לבחינת נעשה ונשמע גבה יותר פנ"ל צריך שיהיה

קדושת שבת וכו' פנ"ל, ועל-כן היתה עושה בהן מלאכה ערמות, כדי להגביר עזות דסטרא אחרא בשבת ודקא פנ"ל, וה' יחברך מפר מחשבת ערומים ונגור עליה בשביל זה שתהרג ערמה בשבת, כי שבת בעצמה נקם בה, והכיניע אותה והרג אותה על-ידי העזות דסטרא אחרא ודקא, ומיניה וביה אבא ליזיל ביה נרגא" (סנהדרין ט), כי העזות דסטרא אחרא בעצמו הרג אותה ונקם בה, כי מפלטה היה על-ידי עזות דסטרא אחרא שנתגבר אז על ידה כליכף עד שצווי להביא ערמה בשבת, ואף היא לדבר עברה נתפונה והיתה תפצה כזה מאד, אף ה' ותברך לא הניח לגמר מחשבתם פנ"ל ונתהרגה על-ידי זה. נמצא שעקר מפלטה היה על-ידי העזות בעצמו, כי כך הם דרכי ה' יחברך, כי "פעל אדם ישלם לו" (איוב לח), שהעברה בעצמה נוקמת בהאדם פמוכא.

ואז היתה צמיחת קרן ישועת ישראל, שמאז התחיל להתקדם רפואה למכה, כי "תחת הסרפד יעלה תרס" (שעריה טז), כי תחת ושתיה מלכה אסתר (בבילה י"ג), שהיתה תהפך ממנה מהפוך אל הפך, כי אסתר המלכה היתה נעוצה גדולה ביותר מאד מאד, כמו שאמרו רבותינו ו"ל (בבילה ט) : 'בשכר צניעות שהיתה ברחל וכו'', נמצא שקל עקר השתלשלות יחוס אסתר היו כלם צנועים גדולים, וכן היא היתה נעוצה ביותר פנ"ל, וצניעות זה בחינת בשת אנפין. ואסתר שמרה את השבת ביותר, כמו שאמרו רבותינו ו"ל (סו ט) : "ואת שבע הנערות וכו'" (סנהדרין ט) – "שמנתה בהן ימי השבת, נמצא שפגם ה' יחברך ברחמיו שזוכה תקף עזות דסטרא אחרא ונתגבר תקף קדושת בשת פנים וצניעות דקדושה, עד שמלכה אסתר תחת ושתיה וכו' פנ"ל :

ז **ועקר** התגברות המן היה על-ידי שנכשלו ישראל אז בגושים נכריות, פמוכא בפתיים, כי פגם הכרית, פכרט נשגזי (נה שפחה גזית וזהו) מס ושלום, זה עקר בחינת עזות דסטרא אחרא, כי שם עקר עזות דסטרא אחרא פנ"ל, כי העפויים הם הם בעצמן עזות דסטרא אחרא, בחינת "והפלקים עזי נפש", ואף היא ככלב, ועל-כן פגם הכרית מס ושלום פכרט נשגזי זה עקר תקף העזות דסטרא אחרא, כי הם עקר העזות דסטרא אחרא פנ"ל, וזהו בעצמו בחינת פגם החותם, בחינת נדת, כי

יד

חותם

הלכות עירובי תחומין ד

ירידה קדם העליה, והירידה בעצמה היא תכלית העליה. נמצא שאחר-כך כשזוכין להעליה עלי-ידי הירידה נעשה מהירידה עצמה תורה, ועל-כן נקרא התורה מקשלה, כמו שכתוב (ישעיהו א): "הפחשלה היאת ממת דך" – אלו דברי תורה וכו' (שבת קכג), כמבאר היטב בפאמר הנ"ל, עין שם היטב.

וְהוּא עקר כל הנסיונות והצורפים שהאדם נתפסה ונצטרף בעולם הזה בכל עת וזמן, כי האדם צריך למדש תמיד בתורה ובעבודה, שזהו בחינת קבלת התורה בכל פעם, בחינת נעשה ונשמע מחדש גבה יותר, כי אפלו מי שאינו זוכה למדש ממש חדישין דאורייתא והשגות שהם בחינת נעשה ונשמע פנ"ל, אף-על-פי-כן גם העבודה בעצמה של איש הישראלי כשהוא איש כשר באמת, כשזוכה בכל פעם להתעורר ביותר לעבודתו יתברך באמת בהתעוררות חדש, גם זה הוא בחינת קבלת התורה מחדש, בחינת נעשה ונשמע מחדש, שמוקבל על עצמו לקיים את התורה מתדש וכל אשר דבר ה' נעשה ונשמע, וכמוכן זה דבריו רבנו ו"ל במקום אחר (בסימן קכ"ט). ועל-דבריו בעצמו יכול לזכות להשגות ממש, על-ידי פשיטותו ותמימותו שיתנהג כל כך בכשרות באמת בהתעוררות חדש בכל פעם עד שיוכה לבחינת קבלת התורה ממש, בחינת נעשה ונשמע באמת, דהיינו שיוכה להשיג ולהבין מה שהיה נסתר ממנו תחלה, וכן מדרגא לברגא עד אין סוף, שזהו בחינת נעשה ונשמע וכו' פנ"ל.

אָבְרָ אין האדם זוכה למדרגה גבה יותר כי אם על-ידי שיהיה לו ירידה קדם העליה וכו', וזה בכל אדם ובכל זמן ובכל ברגא ודרגא. אפלו מי שצריך לזכות לאיזה ברגא קטנה, אפלו להתעוררות חדש, צריך שיהיה לו מקדם איזה ירידה לפי מדרגתו, והירידה היא בחינת הנסיונות והצורפים שיש לו מקדם שעולה מדרגא לברגא. והנה באמת בשעת הירידה יש קדם העליה שהיא בחינת קבלת התורה מחדש בחינת נעשה ונשמע גבה יותר פנ"ל, אז בשעת הירידה האדם הוא באמת בספנה גדולה. כי הרבה נפלו על-ידי ירידתם בחינת אצלן, וצריך אז להיות כגבור חזק כל ימוט, וגם צריך סבבא דשמיא שיוכה להתחזק עצמו בשעת הירידה שלא

בתוך חותם

פל לגמרי חס ושלוט, רק יחזיק עצמו בכל עז עד שיזכה לשבר ולבטל מה שצריך לבטל ולשבר כפי הירידה שלו, עד שיוכה ברחמי יתברך לבחינת העליה, ואז זוכה שיתחבר הירידה לעליה, כי הירידה היא תכלית העליה פנ"ל.

וְזוֹאת הבחינה הוא בכל אדם ובכל זמן, בכלל ובפרט, הן בכלליות ישראל הן בפרטיות אצל כל אחד ואחד מישראל בכל פעם שצריך לצאת מבחינת נעשה ונשמע זה לבחינת נעשה ונשמע גבה יותר וכו' פנ"ל. בעמק מעולם רצועה מרדות לישראל (תחומא חוקת י"ח), וקדם מפת תורה בא עמק להלחם עם ישראל, כמו שכתוב (שמות י"ח): "ויבא עמק וילחם וכו'", כי הוא השונא הגדול שאורב על ישראל תמיד בכלל ובפרט. וכמו כן תמיד בכל דור ודור, בכל עת וזמן, בכל פעם שישראל צריכה לעלות מדרגא לברגא, דהיינו מבחינת נשמע ונעשה זה לגבה מפני פנ"ל, שאז צריך שיהיה לו ירידה קדם העליה, אז בשעת הירידה שאז האדם באמת בספנה פנ"ל, אז הוא אורב לישראל ומתפונ בחלק רשעותו ושונאתו החזקה לישראל וכו' אז יזקא להלחם עם ישראל, בבחינת: "ויבא עמק וילחם עם ישראל ברפידים" – ברפיון ימים, שרפו ידיהם מן התורה (ובכילתא פרשת עמלק א), כי אז קדם קבלת התורה, ואז מקדם צריך שיהיה בחינת ירידה פנ"ל, וזהו בחינת רפיון ימים מן התורה, בחינת (דברים כ"ח): "ואתה עיף וגעז ולא ירא ירא אלקים", "ירא אלקים" זה בחינת בראשית – ירא בשת', שהוא מאמר השלם, בחינת נשמע, שבו קלול הכל כמבאר בפאמר הנ"ל, וקדם שזוכה האדם לזה, לבחינת יראה שהוא בחינת בראשית, בחינת נעשה ונשמע, קדם לזה האדם עיף וגעז, בחינת ירידה שקדם העליה, אז יזקא "ויבא עמק" פנ"ל. וזה שצוהה התורה ביותר לזכר מצעה עמק וכו' ומלחמה לה בעמק מדור דור, כי זה נעשה בכל דור ודור, בכל עת שצריכה לעלות מבחינת נעשה ונשמע זה לבחינה גבה יותר, אז צריכה להלחם מלחמת עמק בעת הירידה שקדם העליה וכו' פנ"ל:

ח **כִּי** מבאר בפאמר הנ"ל, שנשמע ונעשה שהם נסתר ונגלה הם בחינת בראשית ברא, מאמר וחדאי

חותם

הלכות עירובי תחומין ד

מאמר אב וכן וכו', וזהו: "מדור דור", היינו בעת שהתורה הולכת מדור לדור, מאב לבן, מנשמע לנעשה, מנסתר לנגלה, בבחינת (דברים י"ח): "והודעתם לבניך ולבני בניך יום וכו'", שהתורה צריכה לגלות מאב לבן מדור לדור וכו' פנ"ל, בבחינת (תהילים קמ"ח): "דור לדור ישבח מצטיד", שצריכה לגלות מצטי ה' בחינת נעשה מדור לדור, מאב לבן, מנשמע לנעשה וכו' פנ"ל, כי בחינת הנעשה של האב הוא בחינת נשמע בחינת נסתר לגבי הן, כמובן בהתורה הנ"ל והבן:

ט **וְזוֹהוּ** בחינת פורים, כי המן מצד עמק, שהוא אורב לישראל תמיד בעת הירידה שקדם העליה, קדם שזוכין לבחינת נעשה ונשמע מחדש, שהוא בחינת קבלת התורה פנ"ל, ואז באותן הימים היו צריכים ישראל לזכות לשוב לארץ ישראל לירושלים עיר הקדש ולבנות בית-המקדש שני מחדש, וירושלים היא בחינת יראה שלם, שהוא בראשית מאמר השלם, בחינת נשמע ונעשה, כמבאר בפאמר הנ"ל. ושמ בירושלים הוא בבית-המקדש אשר משם תצא תורה, כמו שכתוב (דברים י"ח): "על-פי התורה אשר יורוד וכו' מן המקום ההוא וכו'", "כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים" (ישעיהו ג).

וְזוּהוּ בחינת (דברים י"ח): "כי יפלא מקד דבר למשפט וכו'", היינו כשאין יודעין איזה דין בתורה, זה בחינת שאין זוכין להשיג את בחינת הנסתר לפי מדרגתו שהיא בחינת נשמע אצלו, ואז כשאין זוכין להשיג בחינת נשמע ונעשה אזי אין החותם בשלמות פנ"ל ואזי אין יודעין "בין דם לדם", כי אין יכולין להבחין בין דם טהור לדם נדות, מחמת שגפנם החותם, שאז נעשה מפני בחינת נדח' פנ"ל, ואז התקון הוא: "ונקמת ועלית וכו' אל המקום ההוא", כי ציון וירושלים הם בחינת חותם בתוך חותם כמובא, כי משם תצא תורה, כי שם יושבין בית דין הגדול והם מגליו כל מה שנעלם ונסתר אצל כל אחד ואחד, כמו שכתוב: "על-פי התורה אשר יורוד וכו' ועל-פי המשפט וכו' תעשה", נמצא שהם מתקנים ועושים מהנשמע נעשה, כי שם הוא מקום התפלה, כמו שכתוב (ישעיהו ג): "כי ביתי בית תפלה", ותפלה הוא נשמע, ועל-כן יושבין שם בית דין הגדול

טו

בתוך חותם

ועושים מהתפלה תורה, מהנשמע נעשה, ומגליו לישראל כל הנסתר מהם, בחינת "כי יפלא וכו' על-פי התורה אשר יאמרו לך וכו'" פנ"ל. נמצא שבבני בית-המקדש ציון וירושלים הוא בחינת נשמע ונעשה, בחינת קבלת התורה, כי משם תצא תורה וכו' פנ"ל.

וּמְחַמַּת שאז בימי אשתורוש היה בסוף הגלות, והיו צריכים לשוב לירושלים ולבנות בית-המקדש, שהוא בחינת להשיג מחדש בחינת התורה, בחינת נשמע ונעשה, על-כן היו מכרחים אז שיהיה להם ירידה קדם העליה, ומחמת שהיו צריכים אז לעליה גדולה, דהיינו לבנות בית-המקדש מחדש שהוא בשביל כלל ישראל, על-כן התגברה הירידה אז מאד, והתגברה אז הספנה אחרת עד שנקשלו מאד בנשים הנכריות, ואז אבד עליהם המן עמק ימח שמו, ורצה להתגבר עליהם אז מאד, ועל-כן היו אז בספנה גדולה ונעוצמה מאד מאד אשר כמוהו לא נהיתה כמובא, כי התגבר עליהם בעת ירידתם הגדולה מאד, בחינת "ואתה עיף וגעז וכו'", כי היו אז יעפים ויעים בתכלית הגיעה, מחמת שהיה בסוף הגלות קדם שובם למקומם, שאז מתגברת הספנה אחרת ביותר, בעת שהיא רואה שכל מהרה ישובו למקומם, בפרט שנתפסו אז באמת בעין הגדול הנ"ל וכתמא לצלן, על-כן היה אז עת צרה גדולה לנעקב וכו'.

אָדָּ "מדרבני ידע את כל אשר נעשה" (אסתר ד), כי הוא ידע כל זאת והאיר בישראל לכל יתאשו עצמן מן הברחמים. כי זה הוא העקר בעת שהאדם חס ושלוט נופל באיזה ירידה, יהיה איך שיהיה, אפלו אם נכשל חס ושלוט אז מאד, אף-על-פי-כן אסור לו לנאש עצמו מן הברחמים, וכמו שעשה מרדכי אז וכל ישראל עמו, "ויצא בתוך העיר ויזעק וצקה גדולה וקרה וכו'", וכן כל ישראל "בכל מקום אשר דבר המלך ודחו מגיע וכו'". וה' יתברך שמע לקול וצקתם וצצקתם הגדולה על-ידי מרדכי, ואז נתחבר הירידה לעליה גדולה ונעשה מזה פורים, וכן לקבלת התורה מחדש, בחינת "קנימו וקבלו", וכל זה על-ידי מרדכי, כי מרדכי ידע את כל אשר נעשה, שהיה יודע את כל בחינות הנעשה מתחלה ועד סוף, שהיה יודע ומשיג את הנעשה בגבה ביותר, כי צריכה לעשות בכל פעם מנשמע נעשה, נמצא שזוכין

חותם

הלכות עירובי תחומין ד

בתוך חותם

בכל פעם להתגלות וידיעה חדשה שהיא בחינת נעשה גבה יותר פנ"ל, וכן מדרגא לדרגא עד תחלת האצילות, פקבאר במאמר הנ"ל, ומרדכי ידע את כל אשר נעשה עד למעלה מעלה בתכלית המעלה, ומחמת זה היה יכול להאיר גם למטה במטרה בתכלית שפלות הידיעה, כי זה מוכן ומבאר בדברי רבנו במקום אחר (בסיני ל'), שקל מה שהצדיק הוא במעלה גדולה ביותר וזכה להשגה גדולה ביותר, הוא יכול להאיר במדרגה נמוכה ביותר ויותר, נמצא בכל פעם שזוכה הצדיק לבחינת נעשה גבה יותר, דהיינו התגלות יותר פנ"ל, הוא יכול להאיר למטה למטה ביותר, ובשביל זה נקרא בחינת הנגלה 'נעשה', כי על-ידי שנגלה מנשמע נעשה וזכה להשגה יתרה, על-ידי זה הוא יכול להאיר בבחינת עשייה ביותר.

וזהו: "ומרדכי ידע את כל אשר נעשה", מתחלה ועד סוף, מאין סוף עד אין תכלית, על-פני הוא היה יכול להאיר בישראל אפלו בתכלית ירידתם לבל יתאשו עצמן מן הרתמים, עד שזכו על ידי שיתחפף מהפוף אל הפוף, ותכלית הידיעה והיה תכלית העליה, בחינת (אסור) : "ונחפוף הוא וכו'", וזכו אז להשגה גדולה ביותר, לקבלת התורה מחדש, בחינת "קזמו וקבלו", וזכו לעשות מזה "ימי הפורים האלה", דהיינו שיהיה נמשך הארה זו בכל דור ודור, בכל שנה ושנה, שבכל דור ודור ובכל שנה ושנה יאיר עלינו הארה הגדולה הזאת של בחינת מרדכי, שעל-ידי זה יהיה לנו כח בכל שנה ושנה לצאת מכל הירידות שבעולם ולהפוף כל הירידות לתכלית העליה, בבחינת: "הימים האלה נזכרים ונעשים בכל דור ודור, משפחה ומשפחה וכו'".

כי ה' יתברך ברחמי המרבים חשב מרחוק להיטיב את-יראתו, כי ה' יתברך צופה ומביט עד סוף כל הדורות, וראה שברורות הלו בעקבות משיחא בסוף הגלות קדם שגשוב לירושלים ויהיה האלה נצחית, וקדם לזה בודאי תתגבר הסטרא אחרא מאד, ותהיה מקדם הידיעה גדולה מאד מאד, על-פני היטיב עמנו מקדם, ונמו לנו את ימי הפורים האלה על-ידי מרדכי ואסתר, כדי שאיר עלינו בכל שנה ושנה בחינת הארה הגדולה והעצומה של מרדכי, שהיא הארה גדולה מאד, מאד שעל-ידי הארה הגדולה הזאת יכולין להפוף כל הירידות

לעליות, וכמוכא בכתבים (פרי עין חיים שער הפורים סי'ה) שהארה של מרדכי מאיר עד סוף העשייה, והארה זו של פורים אין נמצא בשום זמן וכו', ואז נתחפפין כל הירידות לעליות, כי היא תכלית העליה פנ"ל.

וזה בחינת: "הימים האלה נזכרים ונעשים בכל דור ודור". "נזכרים ונעשים" זה בחינת נשמע ונעשה, "נזכרים" זה בחינת תלוא תלוא בלבא פמוכא (ליקוטי מוהר"ן סימן נ"ח), ותפון תלוא שמיעה, כי 'שמיעה בלבא תלוא', פמוכא במקום אחר. וזהו: "הימים האלה נזכרים ונעשים", כי אז בימים האלה זוכין לקבלת התורה, בחינת "קזמו וקבלו וכו' פנ"ל, שהוא בחינת "נזכרים ונעשים", בחינת נשמע ונעשה וכו' פנ"ל. וזהו: "בכל דור ודור", הינו כי זה הדבר נעשה בכל דור ודור, בכל עת שצריכין להמשיך השגת התורה מנשמע לנעשה, שזהו בעצמו בחינת "בכל דור ודור", דהיינו מאב לבן, מדור לדור, שזהו בחינת "מלחמה לה' בעמלק מדר דר וכו' פנ"ל. ואז פפורים זוכין להשגת נשמע ונעשה שהם אב ובן, בחינת 'דור ודור' פנ"ל, ואז זוכין שנתחפפין כל הירידות לעליות פנ"ל:

י וזהו בחינת כל מיני החזק ושחוק שעושין בפורים (שולחן ערוך אורח חיים תרצ"ו ב"מ"א), לבנו שאז בימי הפורים האלה מעלין כל מיני ירידות וקטנות, הכל נתחפף עקשו ונעשה מזה תורה, כי הידיעה נתחפף לעליה, בבחינת ירידה תכלית העליה פנ"ל:

יא כי הצדיק הגדול שיש לו דעת גדול, הוא מוריד עצמו לפעמים בכונה לעניני קטנות ומלי דשטותא, בבחינת (מנחות טז): 'בטולה של תורה זהו קיימה', וכמוכא מזה בדברי רבנו ו"ל במקום אחר (ליקוטי תניא סימן ע"ח), וזהו גסגן בחינת ירידה שקדם העליה, שמתחמת שרואה שמתחזק ונינו יכול עוד לילך במחו יותר, אזי הוא מוכרח להוריד עצמו לעניני קטנות ומלי דשטותא וכיצא, וכמוכא בזה הקדוש (תורעין מ"ג) ברב המנוגא סבא ביהו קסדרין קמיה תלת פקאי מלי דשטותא. ואחר-כך על-ידי בחינת ירידה זוכה לתכלית העליה, בבחינת ירידה תכלית העליה, בחינת 'בטולה של תורה זהו קיימה', כמו שדרשו רבותינו ו"ל (ברכות נ"ד) על פסוק (תהלים ק"ט): "עת לעשות לה' הפרו תורתך".

ובכל מקום שמתרחב הדרוש
והחידוש שחדשתי בעזרת ה'
יתברך, בכלם צריכין לחזר בכל
פעם לכל חלקי התורה שגלה
רבנו זכרוננו לברכה, בכלם
מחלקים ופרטים הרבה מאד.

(ליקו"ה הקדמה)

אבל באמת ידעתי בנפשתי
שעדין לא נגעתי בדבריו אפלו
פחות מטפה מן הים:

(ליקו"ה הקדמה)

וְעַל כֵּן גַּם אֵלוֹ הַחַדוּשִׁים שְׁחַנְנֵי ה', שֶׁהֵם כָּלֵם בְּנוֹיִים עַל דְּבָרָיו הַקְּדוּשִׁים. בְּכֵלֵם יֵשׁ בָּהֶם עֲמֻקּוֹת מִחֲמַת שַׁנְלָם הֵם כְּמוֹ פְּרוּשׁ וּבְאֹר עַל דְּבָרָיו הַקְּדוּשִׁים זְכָרוֹנוֹ לְבָרְכָה

(ליקו"ה הקדמה)

שלוחו של אדם כמותו בכל התורה כלה, אבל לדבר עברה אין שלים לדבר עברה:

א על-פי מה שכתב רבנו ו"ל בפאמר חותם בתוך חותם, עין שם (בסימן כ"ב), כי יש בחינת געשה ונשמע שהם בחינת נגלות ונסתרות, תורה ותפלה, תורת ה' ותורתו, בתפלה היא תורת ה' ואמרה קד געשית תורתו, וצריך לילה מדרגא לדרגא וכו', כי בכל דרגא יש בחינת געשה ונשמע גבה יותר וכו', עין שם כל זה היטב. עד שפא בראשית נקדחת הבריאה, שהיא תחלת האצילות, ושם הנשמע היא בחינת תורת ה' ממש וכו' וכו'. ואמר ר' פאנאכל באין סוף אז הנשמע הוא תורת ה' והנשמע היא תפלת ה', כי ה' תתברך בעצמו מקים התורה, כמו שאמר רבתינו ו"ל (סוטה יד): 'מינין שהקדושה ברוך הוא מניח תפלין? מינין שהקדושה ברוך הוא מקבר חולים?' וכו', וכן הקדושה ברוך הוא מתפלל, כמו שאמר רבתינו ו"ל, ואני פאנאכל באין סוף, אני התורה ותפלה היא בחינת תורת ה' ותפלת ה' ממש וכו', עין שם:

ב והנה זה עקר התכלית והשלמות האחרון, לזכות לבוא לבחינה זו העלינה להפלת באין סוף. עד שיהיה התורה ותפלה שלו בחינת תורת ה' ותפלת ה' פנ"ל, אשרי מי שזוכה לזה. ואני התפלה היא בחינת יחי רצון מלפני, שהיא תפלת ה' תתברך, כמו שאמר רבתינו ו"ל בכרכות (ה), וזה בחינת (שמות ט): "בכל המקום אשר אזכיר את שמי", "אזכיר" דיקא, כי מי שזוכה לבחינת תפלה כזו, דהינו תפלת ה', נמצא פשוט את שמו תתברך, מאחר שנקלל בו תתברך, נמצא שח' תתברך בעצמו מזכיר את שמו תתברך, מאחר שנקלל בו תתברך, נמצא שח' תתברך בעצמו מזכיר את שמו תתברך פאנאכל, שזהו בחינת תפלת ה' פנ"ל. וזהו "בכל המקום אשר אזכיר את שמי", "אזכיר" דיקא פנ"ל.

והנה עקר בריאת האדם הוא בשביל בחינה זו, שגייע לזה התכלית, שזוכה להפלת בו תתברך עד שיהיה תורתו ותפלתו בחינת תורת ה' ותפלת ה' ממש, אבל

כלל אם היה נקלל בו מיד, ולא היה מקום לקיום התורה ובריאת העולם אם היה הפל נקלל בו בתפלה. ועל-כן מאמר שעקר קיום התורה הוא על-ידי שיש בחינה, אשר בשביל זה נברא העולם הנה הגשמי, על-כן בהכרח שבתפלה קיים האדם המצוה עם הגוף, ואני מקיים האדם בעצמו המצוה, ואני הוא בבחינת שליחות, שעושה שליחות וצווי הבורא תתברך פנ"ל.

ואמר ר' על-ידי שמקיים מצותיו תתברך עם הגוף בבחינת שליחות, אני זוכה על-ידיינה להפלת בו תתברך, כי כל מה שהאדם מקיים מצוה ה' אפלו עם הגוף בבחינת שליחות וצווי פנ"ל, נחשב גם כן כאילו ה' תתברך בעצמו עושה, כי באתערוחא דלמא אתער לעלא, ואמר ר' על-ידיינה שמקיים המצוה ועושה שליחותו תתברך, על-ידיינה זוכה להפלת בו תתברך, ואני כל המצוה שהוא עושה ה' תתברך בעצמו עושה אותם פנ"ל. וזהו עקר התכלית, לזכות לכלי לעשות המצוה בבחינת שליחות וצווי פנ"ל, רק בבחינת המשלם ותמצוה בעצמו תתברך, בבחינת תורת ה' ממש:

ג וזה בחינת העבודה של יתברך ה' אל משה וכו', שהם בחינת דברי תורה, שהם בחינת נשמע, פאנאכל שם בפאמר הנ"ל, עין שם היטב. כי העבודה של יתברך וכו' הוא בחינת תורת ה' ממש, שהוא בחינת קיום התורה ותמצוה של המדבר ותמצוה בעצמו תתברך, שהוא בחינת המשלם פנ"ל, וזהו בחינת העבודה של יתברך, שהוא בחינת העבודה של המדבר בעצמו תתברך, בחינת תורת ה' ממש, כי העבודה של המצוה בעצמה, הוא עבודת האדם המצוה לעשות שליחותו, אבל העבודה של יתברך היא בחינת תורת ה' ממש, שזה זוכין פאנאכל השלם בהמשלם, ותמצוה בעצמו תתברך פאנאכל מקיים התורה ותמצוה, ואני מתקיים העבודה של בחינת יתברך, שהיא תורת ה' ממש, שהוא העבודה של המדבר ותמצוה המשלם בעצמו תתברך פאנאכל, וזהו עקר התכלית פנ"ל, אף-על-פי-כן בהכרח שיקיים האדם התורה ותמצוה בתפלה בבחינת שליחות, כי אי אפשר לבוא מיד לבחינה עלינה הנ"ל להפלת בו תתברך, כי אם כן תתבטל חמרה לגמרי ולא יהיה בחינה

ד וזה בחינת שלוחו של אדם כמותו בכל התורה, כי בהכרח שיהיה בחינת שליחות, כי עקר קיום התורה ותמצוה הוא על-ידי בחינת שליחות דיקא

חֹתֵם

הלכות שלוחין ב

בְּתוֹךְ חוֹתֵם

ו אף עקר בחינת השליחות הוא במשאל ומתן, כי המשאל ומתן הוא בבחינת שליחות, כי שליחות הוא בחינת רגלין, כי שם השליחות על שם הרגלין, כמו שכתוב (שופטים ה): "בצמק שלח ברגליך". כי השליחות הוא בבחינת אחר הבריאה שאז שני שליחות וכן, וכלל הבריאה הוא בחינת רגלין נגדו יתברך, כמו שכתוב (ישעיה סו): "והארץ הים רגלי". והעבודה שיש במשאל ומתן היא בחינת רגלין נגד העבודה של תורה והפלה, כי זה כלל שהפדרגה המתחנתה הוא בחינת רגלין נגד הפדרגה העליונה, וכן בחינת הנעשה כנגד בחינת הנשמע הוא בחינת רגלין, כי הנעשה הוא בחינת אחר הבריאה, בחינת 'ברא', כמובא שם במאמר הנ"ל, והנשמע הוא בחינת קדם הבריאה, בחינת 'בראשית', בחינת תורת ה' פנ"ל, ועל-כן הנעשה הוא בחינת רגלין כנגד הנשמע וכן, ועקר השליחות הוא בבחינת נעשה, בבחינת רגלין ומצותיו, והמשלם הוא בבחינת הנשמע, שמומיעין דבריו שמצוה לעשות.

נמצא שעקר השליחות הוא בבחינת רגלין, ועל-כן עקר השליחות בבחינת משאל ומתן, שהוא בחינת רגלין, כמובא במקום אחר, כי שם עקר השליחות, כמו שמשלחין את אחד למרחוק להביא דבר מפרתק, כמו כן ממש הוא בחינת המשאל ומתן, שהאדם עושה המשאל ומתן בשביל להגביה ולהעלות הקדושות הנפולות שרחוקין מאד ממנו יתברך, והוא בחינת שליחות ממש פנ"ל, ועל-כן שם עקר השליחות פנ"ל. כי אצל כל המצות, אף-על-פי שישלחו של אדם כמותו, אף-על-פי כן 'מצוה בו יותר מבשלוחו', אבל במשאל ומתן שם עקר השליחות וכן.

וזה בחינת: 'לתקוני שדחתיך ולא לעוותי', כי עקר השליחות בשביל התקון, כי בשביל זה נברא העולם הגשמי שעל-ידיה נהנה בחינת שליחות פנ"ל, ובשביל זה נשתלח האדם בזה העולם, הכל כדי לתקן העולם מקלקולו פידוע. נמצא שעקר בחינת השליחות, שהיא בחינת בריאת האדם בזה העולם הגשמי בגוף עכור, שעל-ידיה שני שם שליחות, כי

פנ"ל, כי בהכרח שיהיה בחירה פנ"ל, אף 'מצוה בו יותר מבשלוחו', כי עקר התכלית שיתבטל בחינת שליחות פנ"ל, כי עקר בחינת השליחות משתלשל משרש השליחות, שהוא שליחות של הבורא יתברך, מה שהאדם מצוה לעשות שליחותו יתברך, אשר בשביל זה נשתלח האדם בזה העולם, לעשות שליחותו יתברך שהם מצותיו יתברך, ומאחר שבהכרח שיהיה עולם גשמי ובשביל זה ההכרח לקיים המצות בבחינת שליחות דיקא בתחלה פנ"ל, מזה נשתלשל בחינת שליחות גם בין אחד לחברו, בחינת 'שלוחו של אדם כמותו', כי בשביל זה נברא האדם, שיהיה בחינת השלים כמו המשלם, וכשהשלים עושה שליחותו, בחינת (משלי כח): "ציר נאמן לשולחיו", נכלל השלים בהמשלם ונחשב כאלו המשלם בעצמו עושה, כי אפלו כשהאדם עושה המצות בבחינת שליחות, בבחינת תורתו פנ"ל, נחשב גם כן כאלו ה' יתברך בעצמו עושה, כי העבודה צרף גבה ובאתערוותא דלתא אתער לעלא, ועל-ידיה שמועטו האדם מצותיו יתברך ומקיים שליחותו, על-ידיה נכלל בו יתברך פנ"ל. אף אחר-כך כשנכלל לגמרי בו יתברך אז נתבטל בחינת שליחות לגמרי פנ"ל, וזה בחינת 'מצוה בו יותר מבשלוחו', כי עקר התכלית שיתבטל בחינת השליחות לגמרי פנ"ל, אף אף-על-פי כן בהכרח שיהיה בחינת שליחות, כי אם לא כן יתבטל העולם והבחינה פנ"ל:

ה וזהו מה שדקדקו רבותינו ז"ל בגמרא ותפסו דיקא מצוה זו, מה שמצוה בו יותר מבשלוחו, לענין שבת דיקא, כמובא שם 'ב יוסף מלח רישא לכבוד שבת וכו', וישאר מעשיות, כלם לענין שבת, אף שבכל המצות שזכה מצוה זו של בו יותר מבשלוחו, אף באמת שבת הוא בחינת עולם הבא, ואז יתבטל העולם ויהיה נכלל בשרשו, וגם עכשו ביום שבת קדש נכללין כל העולמות בשרשן, וכשהעולם נכלל בשרשו אזי התורה היא בחינת תורת ה' ממש ואזי נתבטל השליחות לגמרי, שזהו בחינת 'מצוה בו יותר מבשלוחו' פנ"ל. ועל-כן תפסו מצוה זו לענין שבת דיקא, כי מצוה זו של בו יותר מבשלוחו היא בבחינת שבת, שהוא כליית העולמות בשרשן, שאז נתבטל השליחות פנ"ל:

חֹתֵם

הלכות שלוחין ב

בְּתוֹךְ חוֹתֵם

נא

בתחלה כשהיה נכלל בשרשו לא היה שני שם שליחות, ועקר השליחות על-ידי שנסתמח בזה העולם הגשמי ונתרחק ממנו יתברך, שאז שני שם שליחות, כמו ששולחין את בנו מרחוק, והכל בשביל לצנח מלחמות ולמקן כל הקלוקלים, להשיב הכל מתקן לה יתברך, נמצא שעקר בחינת השליחות בשביל תקון ולא לעוות חס ושלום חס ושלום.

וזהו בחינת: 'אין שלים לדבר עברה', כי 'שלוחו של אדם כמותו' זה בחינת שנקלל השלים בהמשלם פנ"ל, וזה דיקא על-ידי תורה ומצות, שעל-ידיה נכללין בו יתברך ונכלל השלים בהמשלם כככול, ועל-כן גם בין אדם לחברו 'שלוחו של אדם כמותו' פנ"ל. אבל על-ידי עברה אדברא, נפרדין ממנו יתברך, ועל-כן אין בו דין שליחות, ואין שני שם בו 'שלוחו כמותו', כי אדברא, על-ידיה נתרחק ונתפרד השלים מהמשלם כככול פנ"ל.

וזה בחינת: 'אין שליחות לעכו"ם', כי הם מעולם הפרוד, כי לא קבלו התורה והמצות, ויגרש מפניו גוים ונתרחקו ממנו יתברך, ועל-כן אינם בכלל שליחות, כי אינם יכולים להקלל בהמשלם, ועל-כן אינם בתורת שליחות, כי עקר בחינת שליחות הוא שהשלים נכלל בהמשלם פנ"ל:

ו וזה בחינת (בראשית לב): "וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו וכו' עם לבן גרתי", ו'מרג"ג מצות שמרתי וכו' (יש"ש טו). כי האבות הן הן מורכבה וכו' להקלל בו יתברך, בבחינת שאומרים 'אלקי אברהם וכו', ועל-ידי שנקללין בו יתברך ונכלל השלים בהמשלם כככול, אזי ש לו ממשלה על מלאכים שהם בחינת שלוחים, שמשם נמשך כח הבחירה, שמשם נשתלשל אחיות עץ הדעת טוב ורע, שמשם אחיות הסטרא אחרא. ומי שהוא ציר נאמן לשולחיו ועושה שליחותו בזה העולם בשלמות, אזי מנפך בחינת השליחות שהוא בחינת בריאת העולם פנ"ל, ואזי נתבטל אחיות הסטרא אחרא שאחיותה בבחינת שליחות דיקא, בבחינת מלאך, שמשם אחיות עץ הדעת והסטרא אחרא פידוע, ואזי זוכה על-ידיה להקלל בשרשו ונכלל השלים בהמשלם פנ"ל, ואזי נעשה הוא בבחינת המשלם ואזי הוא מושל על כל בחינת

רבנו ז"ל במקום אחר (בליקוטי תנינא סימן א). כי המלאכים הם בחינת שלוחים, כי מלאך לשון שלים, וכשהאדם זוכה לעשות שליחותו בשלמות בזה העולם אזי נכלל בהמשלם כככול, ואזי הוא בעצמו בבחינת משלם, ויש לו ממשלה על כל השלוחים שהם בחינת מלאכים, ואזי נכנע הסטרא אחרא פנ"ל.

וזהו 'וישלח יעקב מלאכים', כי יעקב זכה שיהיה לו ממשלה על המלאכים וזכה לעשות שליחות עם מלאכים ממש, כי הוא נכלל בשרשו בבחינת משלם פנ"ל, ועל-כן שלח אותם אל עשו, שהוא הסטרא אחרא, כי על-ידיה שזכה לנפך בחינת השליחות עד שנקלל בהמשלם כככול, עד שהוא מושל על השלוחים שהם המלאכים, על-ידיה נכנע הסטרא אחרא, שהוא עשו, שאחיותם ממש, מבחינת שליחות פנ"ל.

וזהו: 'עם לבן גרתי' - ו'מרג"ג מצות שמרתי'. כי כל זה זכה על-ידי ששמר המרג"ג מצות אצל לבן דיקא, דהינו בתוך התגברות הסטרא אחרא שמתגבר על הצדיק מהגוף העכור והעולם הגשמי, ועל-ידי שזוכה לשמר המרג"ג מצות שם דיקא, בבחינת לבן, שהוא התגברות הסטרא אחרא, על-ידיה דיקא מנפך בחינת השליחות, כי זה עקר בחינת השליחות כשעושה המצות עם הגוף, ומשבר התגברות הסטרא אחרא הנאחו בהגוף, ואזי דיקא האדם בבחינת שלים פנ"ל, ואזי כשהוא 'ציר נאמן לשולחיו', בבחינת 'עם לבן גרתי' - ו'מרג"ג מצות שמרתי', על-ידיה מנפך בחינת השליחות ונכלל השלים בהמשלם, ואזי נעשה בבחינת משלם וזכול לעשות שליחות עם מלאכים שהם בחינת שלוחים, בבחינת 'וישלח יעקב מלאכים' וכו' פנ"ל:

ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

בהלכה קצרה כהלכות שלוחין הלכה ב', קצרה היריעה מהשתרע מריבוי הנושאים והחידושים שעולים בהלכה אחת. ועל כן לא באנו לבאר בגיליון זה את ההלכה עם כל פרטיה ודקדוקיה, כי אם להצביע ולהעיר את לב הלומד תוך כדי לימוד ההלכה על אותם מקומות בהם מוהרנ"ת מיישב קושיות, מאיר דברים עמומים, מקשר בין חלקים שונים בתורה ומגלה עצות חדשות למעשה מתוך עמקות הביאורים בדברי רבינו.

הקדמנו בתחילה כמה שאלות וקושיות בתורה כ"ב שלענ"ד מתיישבות ומתבארות בתוך דברי מוהרנ"ת בהלכה זו תוך כדי ציון של המקומות בהלכה בהם מתיישבות השאלות והקושיות מתורצות.

אחר כך הבאנו את דברי מוהרנ"ת ככתבם וכלשונם, בשילוב כל ההערות, הקשרים ורמזי הביאורים העולם מתוך דבריו הקדושים, באופן מכוון שבו איננו מבארים את כל הביאורים העולים מדברי מוהרנ"ת, אלא הלומדים הם אלו שירחיבו את הנקודות המדוברות בלימודם.

בסוף הגיליון הרחבנו קצת בעצות שהם בבחינת ההוראות המעשיות שהם מסקנת ההלכה לעובדא ולמעשה!

בעזרת ה' אנו מתעתדים להוציא בעקבות גיליון זה עוד הערות וביאורים בתורות הבאות להלכות שכתב מוהרנ"ת על כל תורה ותורה. ואנו תקווה שגיליונות אלו יועילו לציבור הלומדים להתחדש שוב ושוב בלימוד התורות וההלכות שעליהם.

מערכת לטייל בתורתו

בפתח הגיליון

בחסי ה' אנו זוכים להדפיס חוברת ראשונה מסוגה ללומדים שהמשיכו ללמוד תורה כ"ב עד ר"ח אדר ב'.

חוברת זו סובבת כולה על אחת מהלכותיו של מוהרנ"ת המיוסדות על תורה כ"ב, הלכות שלוחין הלכה ב', שבה, ככל ההלכות האחרות על תורה זו ושאר התורות, נחבאים ביאורים יקרים מפז ומפנינים, בעמקות ובעיון נפלא, עין לא ראתה, על דברי רבנו בתורה זו.

חידושו של מוהרנ"ת מצועפים וחתומים בכמה וכמה מיני הסתרות, שונות ומשונות, המונעות את העין מלראות מיד את האור הגדול המאיר בחידושו. וכבר כתב מוהרנ"ת בעצמו בהקדמתו לליקוטי הלכות שככל שאדם זוכה יותר להעמיק ולעיין בדברי רבינו מתוך שימת לב לכל פרק ולכל חלק ולו הקטן ביותר, כך כאשר הוא מתבונן בדברי התלמיד הגדול והנאמן שלא מש מאהל רבו, הוא זוכה לראות יותר בנקל את עמקות ביאוריו של מוהרנ"ת העמוקים מני ים, כיצד הוא מבאר ממש את התורה עליה נסובה ההלכה.

כדי לבאר הלכה בהלכותיו הקדושות מרישא לסיפא, גם כשמדובר

חלק מהשאלות הפליאות וההערות שמבוארות ומיושבות מתוך דברי מוהרנ"ת בהלכה זו:

[א] באות י' רבינו אומר שכל אחד צריך לילך מדרגא לדרגא, עד שיזכה להכלל באין סוף ואז הנעשה הוא תורת ה' ממש והנשמע הוא תפילת ה' ממש. אך בסוף התורה רבינו אומר שגם הצדיק שאינו מתבייש משום אדם, שהוא זה שבוודאי עלה לתכלית המדרגה העליונה של תורת ה' ותפילת ה', עדיין מתבייש מה' ורואה כמה רחוק קיום התורה שלו מתורת ה' ולכאורה זה סתירה לנאמר באות י'?

[ב] מהו הפירוש שה' מקיים את התורה, הרי אינו גוף ולא ישיגוהו משיגי הגוף, והאם ישנו מעשה שבו כביכול ה' קיים את כל התורה כולה?

[ג] ידוע שבכל מקום שרבינו נוקט דוגמא ומשל מתוך כמה אפשרויות, יש כוונה מיוחדת שנלמדת מתוך אותה דוגמא בדווקא. והנה יש להבין מדוע כאן בתורה, כשרבינו בא לתת דוגמא ל'דברי התורה שסביבות המצווה' הוא מביא את הפסוק 'וידבר ה' אל משה לאמר' הרי כמעט רוב פסוקי התורה אינם מצוות ממש אלא הם כעין דיבורים שסביבות המצווה. ומה הביאור בזה שרבינו הביא דווקא את הפסוק הזה?

[ד] עוד באותו עניין. כאשר נתבונן בפסוקי התורה, הרי את הפסוקים שבהם משה רבינו שומע ומצווה את המצוות בעצמם, אלו פסוקים שהשי"ת אכן אמר למשה. אבל יש פסוקים שבהם משה רבינו מתאר את זה שה' דיבר איתו, אבל בפשטות פסוקים אלו בעצמם לא נאמרו למשה.

כי לכאורה לא נאמר לו בדיבור בעצמו 'וידבר ה' אל משה לאמור', ומדוע בחר רבינו בדווקא את הפסוק הזה?

[ה] איזה חלק יותר חשוב בקיום כל מצווה ובמה כל אחד צריך להשקיע יותר את כוחו, האם עצם קיום המצווה באופן גשמי עם כל פרטיה ודקדוקיה, או שמא דווקא העבודה שבלב, הדבקות והתפילה היא החלק העיקרי שבו יש להשקיע את מירב הכוחות?

[ו] האם שייך כביכול אצל השי"ת בעצמו כמה מדרגות בקיום התורה שלו?

[ז] מי יותר חשוב האם האדם או המלאכים? מצד אחד אנו רואים שישראל קיבלו את הכתרים של נעשה ונשמע מהמלאכים, והם אלו שגילו את הרז והסוד הזה לישראל כמובא בסוף המאמר. מצד שני אנו רואים בדברי רבינו שכאשר האדם עולה מדרגא לדרגא הוא עולה למעלה ממדרגת המלאכים?

[ח] באות י' ישנה משמעות אחת שהמילה 'עבודה' מתייחסת רק לדברים שהם 'מעשיים' כמו מצוות מעשיות, אך מאידך גיסא מפורש שם בדברי רבינו שגם העבודה להשיג את מה שלא מבינים שעצם העבודה הזאת הנמצאת בתפילה ומכונה בשם נסתר היא 'עבודה', שהרי רבינו מביא את מאמר חז"ל ש'עבודה' שבלב זה תפילה?

[ט] רבינו מזכיר באות י' שיש בתורה 'דברי התורה שסביבות המצווה' ומביא לכך דוגמא את הפסוק 'וידבר ה' אל משה לאמור'. ולכאורה לפי ההבנה שדברי רבינו מבוארים בתוך התורה מניה וביה חייב להימצא בתוך התורה גילוי שיסביר באמת מהי העבודה שאנו יכולים לקיים בפסוק זה?

[ב] כמו כן, יש להתבונן בעניין מה שמוהרנ"ת מזכיר את הסייג בהלכות שליחות 'אין שליחות לדבר עבירה'. והנה בתורה בעצמה באות י"א אפשר להקשות ולשאול, שהרי מבואר שם שבחטא דוד המלך וכן בחטא ישראל שחטאו בעגל, השי"ת נתן להם מכשול לטובת העולם, וכמו שרש"י אומר שם בגמרא זה היה 'בגזרת מלך'. אומנם המעיין היטב בדברי מוהרנ"ת בהמשך ההלכה, יראה ששם מבואר היטב עניין המכשול שאינו בגדר שליחות ח"ו.

אות א

עַל פִּי מַה שֶּׁפָּתַב רַבֵּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבָרְכָה בְּמֵאמָר
 חוֹתֶם בְּתוֹךְ חוֹתֶם, עֵינֵי שָׁם (בְּסִימָן כב), פִּי
 יֵשׁ בְּחִינַת נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע שֶׁהֵם בְּחִינַת נְגִלוֹת
 וְנִסְתָּרוֹת, תּוֹרָה וְתַפְלָה, תּוֹרַת ה' וְתוֹרָתוֹ.
 בְּתַחֲלָה הִיא תּוֹרַת ה' וְאַחַר כֵּן נַעֲשִׂית תּוֹרָתוֹ
 וְצָרִיךְ לִילֹךְ מִדֶּרֶגָה לְדֶרֶגָה וְכוּ', כִּי בְּכָל דֶּרֶגָה
 יֵשׁ בְּחִינַת נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע גְּבוּהַ יוֹתֵר וְכוּ' וְכוּ',
 עֵינֵי שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב. עַד שֶׁפֵּא בְּרֵאשִׁית
 נִקְדַּת הַבְּרִיאָה, שֶׁהִיא תַּחֲלַת הָאֲצִילוֹת וְשָׁם
 הַנִּשְׁמַע הִיא בְּחִינַת תּוֹרַת ה' מִמָּשׁ וְכוּ' וְכוּ'.
 וְאַחַר כֵּן כְּשֶׁנִּכְלָל בְּאֵין סוּף אִזּו הַנַּעֲשֶׂה הוּא
 תּוֹרַת ה' וְהַנִּשְׁמַע הִיא תַּפְלַת ה', כִּי ה' יִתְבַּרֵךְ

ענין שלוחין

שְׁלֻחוֹ שֶׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ בְּכָל הַתּוֹרָה בְּלֹא,
 אֲבָל לְדַבֵּר עֲבֵרָה אֵין שְׁלִיחַ לְדַבֵּר עֲבֵרָה

[א] בכל הלכה של מוהרנ"ת, נוכל להתבונן, מהי נקודת המוצא של אותה הלכה מהתורה עליה היא סובבת.

בהלכה זו ננסה למצוא היכן מוזכר בתורה כ"ב באופן מפורש את מושג השליחות? האם מושג זה חוזר על עצמו בדימויים שונים בהמשך התורה? התשובה היא שכבר בתחילת התורה רבינו מזכיר את עניין השליחות שהמוכיחים הולכים בשליחות השי"ת להוכיח את ישראל, מכיוון שכל עניין שרבינו מזכיר בדרך כלל חוזר על עצמו בקשרים שונים בהמשך התורה, נשימה את לבנו בהמשך ההלכה, לראות כיצד מוהרנ"ת מחבר עוד עניינים בתורה למושג השליחות.

בְּעֲצָמוֹ מְקַיֵּם הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ:
זְכוּרֵנִים לְבִרְכָה, מִנֵּין שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
מְנִיחַ תְּפִלֵּיךְ? מִנֵּין שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְבַקֵּר
חַוְלִים וְכוּ'? וְכֵן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵתַפְּלֵל,
כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנִים לְבִרְכָה, וְאִזִּי
כְּשֶׁנִּכְלָל בְּאֵין סוּף, אִזִּי הַתּוֹרָה וְהַתְּפִלָּה הִיא
בְּחִינַת תּוֹרַת ה' וְתַפְּלַת ה' מִמֶּשׁ וְכוּ', עֵינֵי שָׁם:

[א] מתוך אותם עניינים אותם בוחר מוהרנ"ת לצטט בראשיתה של ההלכה, אפשר להעיר נקודה חשובה שתתבאר בהמשך דבריו.

שהנה מבואר בתורה כ"ב, שכל דבר שמוזכר בתורה, הן בתורה שבכתב והן בתורה שבעל פה, יש בו 'עבודה' שהיא למעשה, שזה מדרגת ה'נעשה', אבל יש הרבה דברים שאנו עדיין לא משיגים מה העבודה בהם, וזה מדרגת ה'נשמע'.

והנה, עניין זה בעצמו, מה שה' מקיים את התורה, שזה מוזכר בדברי חז"ל ורבינו מביא את זה בתורה כ"ב, הינו נסתר ומכוסה מהבנתנו. כי גם כאשר מלמדים אותנו שיש כזה 'דבר' שה' מקיים את התורה, אין לנו שום הבנה מה זה אומר אלינו ומה יש לנו 'לעשות' עם ידיעה שכזו. ואם כן השגה זו בעצמה היא בבחינת 'נשמע' כלפינו. ועל כן נשימה את לבנו בהלכה זו, כיצד מוהרנ"ת לוקח את ההשגה הזו בעצמה (שה' מקיים את התורה) ומלמד אותנו כיצד ה'נשמע' הגבוה הזה יורד לתוך כלי ההשגה

שלנו, שאכן נוכל לקחת מלימוד זה 'עבודה' למעשה, שאפשר לקיים בכל ענייני עבודת ה' בתורה ובתפילה.

אות ב

וְהִנֵּה זֶה עֵקֶר הַתְּכַלִּית וְהַשְּׁלֵמוֹת הָאֲחֵרוֹן
לְזָכוֹת לְבוֹא לְבַחֲנֶיהָ זֶה הַעֲלִיזוֹנָה לְהַפְּלֵל בְּאֵין
סוּף עַד שִׁיְהִיָּה הַתּוֹרָה וְהַתְּפִלָּה שְׁלוֹ בְּחִינַת
תּוֹרַת ה' וְתַפְּלַת ה' כַּנִּלְאָשְׁרֵי מִי שְׁזוּכָה לָזֶה
וְאִזִּי הַתְּפִלָּה הִיא בְּבַחֲנֵינֵי יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶי
שֶׁהִיא תְּפִלַּת ה' יְתַבְּרֶךְ, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ
זְכוּרֵנִים לְבִרְכָה בְּבִרְכוֹת וְזֶה בְּחִינַת 'בְּכָל
הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אֶזְכֵּר אֶת שְׁמִי' 'אֶזְכֵּר' דִּיקָא,
כִּי מִי שְׁזוּכָה לְבַחֲנֵינֵי תְּפִלָּה כְּזוֹ, דִּיְהִינּוּ תַפְּלַת
ה', נִמְצָא כְּשֶׁמְזַכֵּר אֶת שְׁמוֹ יְתַבְּרֶךְ מֵאַחַר
שֶׁנִּכְלָל בּוֹ יְתַבְּרֶךְ, נִמְצָא שֶׁה' יְתַבְּרֶךְ בְּעֲצָמוֹ
מְזַכֵּר אֶת שְׁמוֹ יְתַבְּרֶךְ, מֵאַחַר שֶׁנִּכְלָל בּוֹ
יְתַבְּרֶךְ, נִמְצָא, שֶׁה' יְתַבְּרֶךְ בְּעֲצָמוֹ מְזַכֵּר אֶת
שְׁמוֹ יְתַבְּרֶךְ, כְּבִיכּוֹל, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת תְּפִלַּת ה'
כַּנִּלְאָשְׁרֵי בְּכָל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אֶזְכֵּר אֶת שְׁמִי,
'אֶזְכֵּר' דִּיקָא כַּנִּלְאָשְׁרֵי.

א] בהשקפה ראשונה, לא נראה לעין, מה הקשר בין עניין ההזכרה והזיכרון, שם ה', לתורה כ"ב.

אך כמאן דמחויי במחוג, נוכל לראות שעניין הזיכרון חוזר על עצמו כמה פעמים בתורה כ"ב בהקשרים שונים.

כי הנה באות ה' רבינו אומר שכאשר הנשמה נופלת ממדרגתה, היא זוכה לעלות בחזרה על ידי תענוגי הגוף, שעל ידם היא 'נזכרת' בתענוגים שלה.

ומצד שני, להיפך ממש, מובא עניין הזיכרון בתורה, גם לגבי הסטרא אחרא, שהאישה הצרפית אומרת לאליהו הנביא, שעל ידי הקול דקדושה נעשה אצלה קול הברה, שמזכיר לה את עוונתיה, בבחינת "באת אלי להזכיר עוונתי", שהם הזיכרונות של תענוגי עזות הגוף.

והעולה מכל זה, שהזכרת שמו יתברך מקושר לעניין ההזכרה של תענוגי הנשמה.

ב] ובעניין הזכרת שם ה', מובא באות ז' בתורה, שעיקר התיקון לקול ההברה הוא על ידי בחינת, ה' עשה למען שמך, כי דווקא כשמתגבר הזיכרון בתענוגי הגוף, צריך להזכיר את שמו יתברך שהוא עיקר הזיכרון בתענוגי הנשמה.

וְהִנֵּה עֵקֶר בְּרִיאַת הָאָדָם הוּא בְּשִׁבִיל בְּחִינַה זוּ
שִׁיגִיעַ לָזֶה הַתְּכֵלִית שִׁיזְכֶּה לְהַפְלִיל בּוֹ יִתְבָּרַךְ
עַד שִׁיְהִי תּוֹרָתוֹ וְתִפְלָתוֹ, בְּחִינַת תּוֹרַת ה'

וְתִפְלָת ה' מִמֶּשׁ, אֲבָל אִי אֶפְשָׁר לְבּוֹא לָזֶה
מִיָּד, כִּי ה' יִתְבָּרַךְ רָצָה לְבְרֹא אֶת הָאָדָם בְּזֶה
הָעוֹלָם כִּי שִׁיְהִי לּוֹ בְּחִירָה וְעֵקֶר קִיּוּם
הַתּוֹרָה תְּלוּי בְּזֶה בְּמָה שִׁישׁ לְהָאָדָם בְּחִירָה
וּבְשִׁבִיל זֶה שָׁלַח אֶת הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם בְּתוֹךְ
גּוֹף וְחָמֵר עָבוּר כִּי שִׁיְהִי לּוֹ בְּחִירָה.

א] בקטע זה מוהרנ"ת מדבר על בריאת העולם בכלליות, שכל זה מדובר בתורה כ"ב גם מצד שכל העניין שהתורה מדברת עליו זה – "בראשית ברא". אך גם מצד מה שמבואר בתורה כ"ב שהשי"ת מקיים את התורה, והרי לא שייך שיהיה קיום התורה בלי בעל בחירה. ואם כן יוצא שכביכול עצם קיום התורה של ה' תלוי בזה שיברא את העולם ואת האדם שבתוכם יש קיום לתורה על ידי כוח הבחירה. ואם כן יש בחינה שעצם בריאת העולם (הרמוז בתבת בראשית שזה מאמר השלם) היא בעצמה קיום התורה של ה'.

ב] עוד נשים לב, שבקטע זה מוהרנ"ת הרחיב יותר את עניין השליחות איתנו פתח את ההלכה. כי בתחילה כתבנו שעניין השליחות נזכר מפורש אצל המוכיחים, אך עתה מוהרנ"ת מקשר את עניין השליחות לחיבור הנשמה עם הגוף, שהיא בבחינת שליח לתוך הגוף וכמו שיבאר עניין זה בהמשך דבריו.

וּמֵאַחַר שֶׁהָאָדָם הוּא בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּתוֹךְ גּוֹף
 וְהֶחֱמַר גְּשָׁמִי, הוּא צָרִיךְ בְּתַחֲלָה לְקַיֵּם הַתּוֹרָה
 וְהַמְצוּוֹת בְּתוֹךְ הַגּוֹף וְכָל זְמַן שֶׁלֹּא נִתְבַטַּל
 הַגּוֹף וְהֶחֱמַר לְגַמְרֵי אֲזִי כָּל הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת
 וְהַתְּפִלָּה שֶׁמְקַיֵּם הוּא בְּבַחֲיַנַּת תּוֹרָתוֹ וְתַפְלָתוֹ,
 כִּי עַדִּין לֹא נִכְלָל בְּשֶׁרֶשׁוֹ, בְּאִין סוּף, וְכָל מֵה
 שֶׁמְקַיֵּם יוֹתֵר אֶת הַתּוֹרָה וְעוֹבֵד אֶת ה', הוּא
 יוֹצֵא בְּכָל פַּעַם מִדְּרָגָא לְדְרָגָא וּמִבְּטָל בְּכָל
 פַּעַם אֶת הַגּוֹף יוֹתֵר וְנִכְלָל יוֹתֵר בְּשֶׁרֶשׁוֹ בְּאִין
 סוּף, עַד שִׁזְזוּכָּה לָבוֹא אֶל הַתְּכַלִּית שִׁיתְבַטַּל
 הַגּוֹף לְגַמְרֵי וְנִכְלָל לְגַמְרֵי בְּאִין סוּף וְאֲזִי זוֹכָה
 לְבַחֲיַנַּת תּוֹרַת ה' וְתַפְלַת ה' מִמֶּשׁ כַּנִּלְוֹ וְאֲזִי
 כִּשְׁנִכְלָל בְּשֶׁרֶשׁוֹ בְּאִין סוּף נִמְצָא כָּל הַתּוֹרָה
 וְהַמְצוּוֹת וְהַתְּפִלָּה שֶׁמְקַיֵּם הֵם תּוֹרַת ה'
 וְתַפְלַת ה' מִמֶּשׁ. נִמְצָא, שֶׁה' יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ,
 כְּבִיכּוֹל, עוֹשֶׂה הַמְצוּוֹת שֶׁהוּא עוֹשֶׂה מֵאַחַר
 שֶׁנִּכְלָל בּוֹ יִתְבָּרַךְ כַּנִּלְוֹ.

[א] לפי דברי מוהרנ"ת יוצא שעיקר מטרת השליחות היא כדי לבטל את השליחות, ולפי זה יוצא שהשליחות היא רק במדרגה של אחר הבריאה.

ואם כן יש להבין מדוע המוכיחים נקראים שליחים, הרי לכאורה הם זכו למדרגת תורת ה' ותפילת ה' שעל ידם ממתיקים לגמרי את הדין?

[ב] עוד מבואר מלשון מוהרנ"ת שיש בחינה של בושח בעצם השליחות ששולחים את האדם ומצווים עליו להיות בתחילה בקטנות ובענווה, שלא יזכה מיד למדרגה גבוהה, להיכלל באין סוף. אבל דווקא בעצם זה שהוא מסכים לשליחות, לעלות לאט לאט מדרגה לדרגה, זה עצמו ענווה ואין שעל ידם יזכה בסוף לבטל את כל הפירוד והשליחות. ואולי אפשר לקשר את לשון מוהרנ"ת שכותב ש'בתחילה' צריך לקיים את התורה והמצוות בתוך הגוף, ללשון רבינו באות י' בתורה, שתחילה הוא בחינת אין וקודם הבריאה. ודוק.

אָבֵל קָדָם שֶׁנִּכְלָל בּוֹ יִתְבָּרַךְ לְגַמְרֵי כַּנִּלְוֹ לְאֲזִי
 הָאָדָם בְּעַצְמוֹ עוֹשֶׂה הַמְצוּוֹת, וְאֲזִי הוּא
 בְּבַחֲיַנַּת שְׁלִיחַ כְּמוֹ הַשְּׁלִיחַ שֶׁמְצוּוֹה וְעוֹשֶׂה
 שְׁלִיחוֹתוֹ, כְּמוֹ כֵּן מִמֶּשׁ הוּא מְצוּוֹה וְעוֹשֶׂה
 שְׁלִיחוֹת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ, כִּי בְּשִׁבְלֵי זֶה נִשְׁתַּלַּח
 לְזֶה הָעוֹלָם לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ לְקַיֵּם
 הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת שֶׁהוּא מְצוּוֹה עֲלֵיהֶם, כִּי כָּל
 הָעֲבוּדָה שֶׁל הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם מְכַנֶּה בְּשֵׁם
 שְׁלִיחוֹת, כְּמוֹכָא בְּכָל סְפָרֵי מוֹסֵר שְׁמוֹכִיחִין
 וּמְזַהֲרִין אֶת הָאָדָם מֵהָעֲשׂוֹת לְיוֹם פְּקֻדָּה

וְמָה יָשִׁיב לְשׁוֹלְחוֹ דְּבָרָא. וְאַף עַל פִּי שְׂבָאֲמַת
 אֵין זֶה תַּכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת לַעֲשׂוֹת עֲבוֹדַת
 ה' בְּבַחֲיַנַּת שְׁלִיחוֹת כְּמוֹ הַשְּׁלִיחַ שְׁעוֹשֶׂה
 שְׁלִיחוֹת הַמְּשַׁלֵּחַ, כִּי עֵקֶר הַתַּכְלִית הוּא
 רַק שְׂיִהְיֶה נִכְלָל בּוֹ יִתְבָּרַךְ וְאֵין הָעֲבוֹדָה
 שְׁלֹו בְּבַחֲיַנַּת שְׁלִיחוֹת כְּלָל, מֵאַחַר שֶׁכָּל מָה
 שְׁעוֹשֶׂה וּמְקַיֵּם הַמְּצוּוֹת הֵם תּוֹרַת ה' מִמְּשֶׁ.
 וְכָל הַמְּצוּוֹת שֶׁהוּא עוֹשֶׂה, ה' יִתְבָּרַךְ בְּעֲצֻמוֹ
 עוֹשֶׂה אוֹתָם. נִמְצָא, שְׂאִינוֹ בְּבַחֲיַנַּת שְׁלִיחַ
 כְּלָל וְזֶהוּ עֵקֶר הַתַּכְלִית כִּנ"ל.

אֵף עַל פִּי כִּן בְּהַכְרַח שְׂיִקְיִם הָאָדָם הַתּוֹרָה
 וְהַמְּצוּוֹת בְּתַחֲלָה בְּבַחֲיַנַּת שְׁלִיחוֹת, כִּי אֵין
 אֶפְשָׁר לְבֹא מִיָּד לְבַחֲיַנַּת עֲלִיזוֹנָה תנ"ל לְהַכְלִיל
 בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי אִם כִּן יִתְבַטֵּל הַחֹמֶר לְגַמְרֵי וְלֹא
 יִהְיֶה בְּחִירָה כְּלָל אִם הִיָּה נִכְלָל בּוֹ מִיָּד וְלֹא
 הִיָּה מְקוֹם לְקִיּוֹם הַתּוֹרָה וּבְרִיאת הָעוֹלָם אִם
 הִיָּה הַכָּל נִכְלָל בּוֹ בְּתַחֲלָה.

[א] מבואר מדברי מוהרנ"ת שעל ידי שהאדם יעשה שליחותו ולא יתבטל לגמרי מייד, על ידי זה יזכה לזכך את הגוף שגם אחר כך כאשר

יתבטל עדיין יישאר עם הגוף. ולכאורה יש להבין מה העניין באמת להישאר עם הגוף. ולמעין בדבריו הקדושים יבואר היטב על פי המבואר באות ה' בתורה וכן באות י' בעניין ה'אב והבן כחדא'.

[ב] עוד מבואר מדברי מוהרנ"ת כאן ובהמשך דבריו, שיש בחינה בכל קיום התורה והמצוות, שיש בכל מצווה חלק שכלפיו האדם הוא מצווה ועושה, שמצווים עליו לעשות כך וכך והוא עושה. אך יש חלק שיש בכל מצווה שזה נעשה רק בעבודה שבלב, שאין על זה ציווי מפורש בכל מצווה, אלא רק ציווי כללי, כמו שמובא בתורה שעבודה שבלב זו תפילה, כי זה החלק של ה'נשמע' שיש בכל דבר, שאין עליו ציווי ושליחות מפורשת.

ולפי זה העיקר בתחילה בכל מצווה הוא עצם קיום המצווה, אך המטרה והתכלית בכל מצווה היא להגיע לדבקות שעליהם אין ציווי במפורש, כי זה כבר בחינה של ביטול השליחות, רק אם האדם היה מקיים את התורה מיד בבחינת הנשמע הוא היא מבטל ח"ו את כל עצם קיום התורה מצד הגוף, שזה עצם המצוות המעשיות, שאם האדם נופל לזה, הוא נופל לכפירה גמורה ח"ו.

[ג] ועל כן יש לעיין היטב בתורה כ"ב, לראות כיצד רבינו באמת מרמז שיש מצווה שהיא מצווה מעשית, שעצם המצווה היא ציווי על עבודת הלב.

וְעַל כֵּן מֵאַחַר שֶׁעֵקֶר קִיּוֹם הַתּוֹרָה הוּא עַל יְדֵי
 שְׂיִישׁ בְּחִירָה אֲשֶׁר בְּשִׁבִיל זֶה נִבְרָא הָעוֹלָם הַזֶּה

הַגִּשְׁמִי, עַל בֶּן בְּהֶבְרַח שְׁבַתְחֶלָּה יְקִים הָאָדָם
 הַמְצֹוֹת עִם הַגּוֹף וְאִזִּי מְקִים הָאָדָם בְּעֶצְמוֹ
 הַמְצֹוֹת, וְאִזִּי הוּא בְּבַחֲיַת שְׁלִיחוֹת שְׁעוֹשֶׂה
 שְׁלִיחוֹת וְצוּי הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ בְּנִ"ל וְאַחַר כֵּן
 עַל יְדֵי שְׁמֵקִים מְצֹוֹתָיו יִתְבָּרַךְ עִם הַגּוֹף
 בְּבַחֲיַת שְׁלִיחוֹת, אִזִּי זֹכֶה עַל יְדֵי זֶה לְהַכְלִיל
 בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי כָּל מֶה שֶׁהָאָדָם מְקִים מְצֹוֹת ה'
 אֶפְלוֹ עִם הַגּוֹף בְּבַחֲיַת שְׁלִיחוֹת וְצוּי בְּנִ"ל
 נִחְשָׁב גַּם כֵּן כְּאֵלוֹ ה' יִתְבָּרַךְ בְּעֶצְמוֹ עוֹשֶׂה, כִּי
 בְּאַתְעָרוֹתָא דְלִתְמָא אֲתַעַר לְעֵלָא וְאַחַר כֵּן
 עַל יְדֵי זֶה שְׁמֵקִים הַמְצֹוֹת וְעוֹשֶׂה שְׁלִיחוֹתוֹ
 יִתְבָּרַךְ, עַל יְדֵי זֶה זֹכֶה לְהַכְלִיל בּוֹ יִתְבָּרַךְ וְאִזִּי
 כָּל הַמְצֹוֹת שֶׁהוּא עוֹשֶׂה ה' יִתְבָּרַךְ בְּעֶצְמוֹ
 עוֹשֶׂה אוֹתָם בְּנִ"ל. וְזֶהוּ עֵקֶר הַתְּכֵלִית לְזִכּוֹת
 לְבָלִי לְעֲשׂוֹת הַמְצֹוֹת בְּבַחֲיַת שְׁלִיחוֹת וְצוּי
 בְּנִ"ל רַק בְּבַחֲיַת הַמְשִׁלַּח וְהַמְצִיָּה בְּעֶצְמוֹ
 יִתְבָּרַךְ בְּבַחֲיַת תּוֹרַת ה' מִמֶּשׁ:

[א] מבואר מדברי מוהרנ"ת, שיש שתי מדרגות ובחינות כללים בקיום התורה של השי"ת, המדרגה הראשונה זה רק בבחינת אתערותא דלתתא שמעורר אתערותא דלעילא, שזה נעשה גם כשעדיין האדם עושה

המצוות בבחינת שליחות. והמדרגה השנייה, היא כאשר האדם זוכה לבטל את השליחות עד שמתכלל ממש, שאז הוא זוכה לבחינת תורת ה' ממש. ויש לעיין היכן עניין זה מבואר בתוך התורה.

[ב] ולפי זה יש להבין למעשה ממש, שבכל מדרגה, אם האדם עושה שליחותו מתוך רצון והשתוקקות לבטל את השליחות על ידי מעשה השליחות גופא, שבמעשה השליחות בעצמו, אפילו בבחינה נמוכה של שליחות, הוא משתוקק לזכות על ידי זה לביטול גמור, אז באמת זורח ומתנוצץ עליו הארה של האין סוף, עד שבאמת הוא יזכה בסוף למדרגת תורת ה' באמת. אבל מי שמקיים את כל התורה והמצוות, אפילו שהוא במדרגה גבוהה מאוד, רק בלי השתוקקות לבטל את השליחות, אז הוא לא יזכה לזה כלל.

אות ג

וְזֶה בְּחִיַּת הָעֲבוּדָה שֶׁל 'וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה וְכוּ'
 שֶׁהֵם בְּחִיַּת דְּבָרֵי תּוֹרָה, שֶׁהֵם בְּחִיַּת נְשִׁמָּע,
 כְּמִבְּאֵר שֶׁם בְּמֵאמָר הַנִּ"ל, עֵינֵי שֶׁם הֵיטֵב.

[א] באות זו מוהרנ"ת מיישב את שאלות ג' ד' וט' שהובאו לעיל בתחילת החוברת ודבריו עמוקים מאוד. ואם מחמת אריכות ההסבר אין כאן המקום להאריך ולהסביר את העולה מדבריו, לא נמנע מלרמז קצת בקיצור.

וְהַמְצִיחַ וְהַמְשַׁלַּח בְּעֵצְמוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּבִיכּוֹל, וְהֵבֵן הַדְּבָרִים:

א] בשאלה ג' נשאל לפי הכלל השלישי, שכל דוגמא שרבינו נוקט היא מכוונת ומדוייקת, יש להבין מה מיוחד בדווקא בפסוק 'וידבר ה' אל משה'. ומדברי מוהרנ"ת מבואר על פי קשרי התורה, שהפסוק הזה הוא הנשמע הגבוה ביותר שכל מדרגות הנשמע הם משתלשלים ממנו. כי העבודה של הפסוק הזה היא תורת ה' בעצמו, שבזה הפסוק מתגלה הגילוי שה' בעצמו מקיים את התורה, בעצם הציויי והדיבור למשה. אך בהכרח, שיתבאר גם מקשרי התורה מהי העבודה שלנו בפסוק זה, דהיינו שיתבאר מהי העבודה שיש לנו בזה שהתורה מודיעה לנו שה' מקיים את התורה.

ב] ודבר זה מבואר לפי דברי מוהרנ"ת באות ב' וג' בהלכה זו, שעיקר העבודה ללכת מדרגה לדרגה, לעלות מנעשה ונשמע זה לנעשה ונשמע יותר גבוה, עד שהאדם יזכה לתורת ה' ותפילת ה' באמת, זה לא מצווה שכתובה במפורש בתורה, אלא זה גופא העבודה שמרומזת ומוחבאת בתוך החותם של הפסוק וידבר ה' אל משה. ואם כן יוצא, שעיקר ההוראה והעצה ללכת מדרגה לדרגה, היא העבודה של השליחות, ששלחו כל אחד כאן לעולם לבטל את השליחות, דהיינו לעלות מדרגה לדרגה, וזה העבודה שיש בפסוק וידבר ה' אל משה.

ג] ולפי זה יובן גם למה רבינו לא הזכיר בדבריו את כל הפסוק 'וידבר ה' אל משה לאמר', אלא הזכיר את כל הפסוק עד המילה "לאמר", ועיין היטב בדברי מוהרנ"ת ויובן היטב.

וכבר כתבנו לעיל, שמדברי מוהרנ"ת מבואר כיצד ההודעה הזו, שחז"ל מודיעים לנו, שה' מקיים את התורה, זה קשור ממש לעבודתנו שלנו. אך כאן מבואר מדברי מוהרנ"ת, שבאמת שורש ההשגה שה' מקיים את התורה מרומז בתוך הפסוק אותו רבינו לקח לדוגמא בעניין הנשמע – 'וידבר ה' אל משה'. וכל מה שחז"ל למדו את זה מפסוקים נוספים, זה רק אחרי שכתוב בתורה בעצמה הפסוק 'וידבר ה' אל משה'. וזה עיקר המשך דבריו:

כִּי הָעֲבוּדָה שֶׁל וַיְדַבֵּר וְכוּ' הוּא בְּחִינַת תּוֹרַת ה' מִמַּשׁ, שֶׁהוּא בְּחִינַת קִיּוּם הַתּוֹרָה וְהַמְצִוּוֹת שֶׁל הַמְּדַבֵּר וְהַמְצִיחַ בְּעֵצְמוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמְשַׁלַּח כַּנ"ל, וְזֶהוּ בְּחִינַת הָעֲבוּדָה שֶׁל וַיְדַבֵּר, שֶׁהוּא בְּחִינַת הָעֲבוּדָה שֶׁל הַמְּדַבֵּר בְּעֵצְמוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּחִינַת תּוֹרַת ה' מִמַּשׁ, כִּי הָעֲבוּדָה שֶׁל הַמְצִיחַ בְּעֵצְמוֹ, הוּא עֲבוּדַת הָאָדָם הַמְצִיחַ לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחוּתוֹ, אֲבָל הָעֲבוּדָה שֶׁל וַיְדַבֵּר הִיא בְּחִינַת תּוֹרַת ה' מִמַּשׁ, שֶׁזֶה זֻכִּינ׳ כְּשֶׁנִּכְלָל הַשְּׁלִיחַ בְּהַמְשַׁלַּח וְהַמְשַׁלַּח בְּעֵצְמוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּבִיכּוֹל, מְקִיִּים הַתּוֹרָה וְהַמְצִוּוֹת וְאֵי מְתַקִּיִּים הָעֲבוּדָה שֶׁל בְּחִינַת וַיְדַבֵּר, שֶׁהִיא תּוֹרַת ה' מִמַּשׁ, שֶׁהוּא הָעֲבוּדָה שֶׁל הַמְּדַבֵּר

זֶה בְּחִינַת שְׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם בְּמִזְתּוֹ בְּכָל הַתּוֹרָה, כִּי בְּהִכָּרַח שִׁיחֵיהָ בְּחִינַת שְׁלִיחוֹת, כִּי עֵקֶר קִיּוּם הַתּוֹרָה וְהַמְצֻוֹת הוּא עַל יְדֵי בְּחִינַת שְׁלִיחוֹת דִּיקָא בְּנִ"ל, כִּי בְּהִכָּרַח שִׁיחֵיהָ בְּחִינַת בְּנִ"ל, אֲךָ מְצֻוֶה בּוֹ יוֹתֵר מִבְּשְׁלוּחוֹ, כִּי עֵקֶר הַתְּכַלִּית שִׁיתְּבַטֵּל בְּחִינַת שְׁלִיחוֹת בְּנִ"ל, כִּי עֵקֶר בְּחִינַת הַשְּׁלִיחוֹת מְשַׁתְּלֵשׁ מִשְׁרָשׁ הַשְּׁלִיחוֹת שֶׁהוּא שְׁלִיחוֹת שֶׁל הַבּוֹרָא יִתְּבַרְךָ מִה שֶׁהָאָדָם מְצֻוֶה לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחוֹתוֹ יִתְּבַרְךָ, אֲשֶׁר בְּשִׁבִיל זֶה נִשְׁתַּלַּח הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחוֹתוֹ יִתְּבַרְךָ שֶׁהֵם מְצֻוֹתָיו יִתְּבַרְךָ וּמֵאַחֵר שֶׁבְּהִכָּרַח שִׁיחֵיהָ עוֹלָם גַּשְׁמִי וּבְשִׁבִיל זֶה הִתְּבַרְךָ לְקַיֵּם הַמְצֻוֹת בְּבְחִינַת שְׁלִיחוֹת דִּיקָא בְּתַחֲלָה בְּנִ"ל, מְזֶה נִשְׁתַּלַּשׁ בְּחִינַת שְׁלִיחוֹת גַּם בֵּין אֶחָד לְחֵבְרוֹ בְּחִינַת שְׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם בְּמִזְתּוֹ, כִּי בְּשִׁבִיל זֶה נִבְרָא הָאָדָם שִׁיחֵיהָ בְּחִינַת הַשְּׁלִיחַ כְּמוֹ הַמְּשַׁלַּח, וּבְשֶׁהַשְּׁלִיחַ עוֹשֶׂה שְׁלִיחוֹתוֹ בְּחִינַת צִיר נֶאֱמָן לְשׁוֹלְחֵיו

נְכַלְל הַשְּׁלִיחַ בְּהַמְּשַׁלַּח וְנַחֲשֵׁב כְּאִלוֹ הַמְּשַׁלַּח בְּעֲצָמוֹ עוֹשֶׂה.

[א] לפי דברי מוהרנ"ת מובן שכל דבר בבריאה, כולל עניין השליחות, שנוצר כזה דבר בבריאה שיש כוח ביד אחד למנות שליח, שעל ידו הוא יוכל לפעול פעולות, שפעולות אלו יחשב כאילו הוא בעצמו עשאו, או שהם מתייחסים אליו, כל זה הוא רק בבחינת חצי מאמר ורמז למאמר שלם וגבוה יותר, דהיינו עניין השליחות שיש אצלו יתברך.

[ב] עוד מבואר מדברי מוהרנ"ת שהתכללות השליח בהמשלח על ידי עשיית השליחות היא ביאור לדברי רבינו במאמר, על חיבור החצי מאמר במאמר השלם בבחינת אב ובן כחדא.

[ג] גדר המושג שליחות נידון באריכות בדברי הראשונים והאחרונים, האם שליחות היא א) בבחינת 'ידא אריכתא'. ב) שהיא התייחסות הפעולה למשלח ג) מעשה המשלח ממש. (ויש בזה עוד כמה חילוקים וגדרים שונים). והנה המעין בדברי מוהרנ"ת יראה שהוא מחלק בין סוגי השליחות (שליח למצווה, שליח לקניין, שליח לעבירה), ובכל פעם הוא נורט גדר אחר בעניין השליחות אך מחמת אריכות הדברים וריחוקם מעצם מטרת חוברת זו נמנענו מלהאריך בנושא זה.

כִּי אֶפְלוּ כְּשֶׁהָאָדָם עוֹשֶׂה הַמְצֻוֹת בְּבְחִינַת שְׁלִיחוֹת בְּבְחִינַת תּוֹרָתוֹ כְּנִ"ל לְנַחֲשֵׁב גַּם כְּאִלוֹ הַ' יִתְּבַרְךָ בְּעֲצָמוֹ עוֹשֶׂה, כִּי הָעֲבוּדָה צָרָךְ גְּבוּהָ

הגוף. ואם כן יש להבין מה הפירוש מצווה בו (בנשמה) יותר מבשלווחו (הגוף). ויבואר להלן בסוף החוברת.

אות ה

וְזָהוּ מַה שֶׁדִּקְדָּקוֹ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָה בְּגִמְרָא וְתַפְסוּ דִּיקָא מְצוּהָ זֵו מַה שֶׁמְצוּהָ בּו יוֹתֵר מִבְּשִׁלוּחוֹ לְעֵנִין שֶׁבֶת דִּיקָא, כַּמּוֹזְבָא שָׁם רַב יוֹסֵף מְלַח רִישָׁא לְכַבּוֹד שֶׁבֶת וְכוּ' וְשָׂאֵר מַעֲשִׂיּוֹת, כֵּלָם לְעֵנִין שֶׁבֶת אִף שֶׁכָּל הַמְצוּוֹת שִׁיכָה מְצוּהָ זֵו שֶׁל בּו יוֹתֵר מִבְּשִׁלוּחוֹ, אִף בְּאַמַּת שֶׁבֶת הוּא בְּחִינַת עוֹלָם הַבָּא. וְאִז יִתְבַטֵּל הָעוֹלָם וְיִהְיֶה נִכְלָל בְּשֶׁרֶשׁוֹ וְגַם עֲכָשׁוֹ בְּיוֹם שֶׁבֶת קֹדֶשׁ נִכְלָלִין כָּל הָעוֹלָמוֹת בְּשֶׁרֶשׁוֹ וְכִשְׁהָעוֹלָם נִכְלָל בְּשֶׁרֶשׁוֹ אִזִּי הַתּוֹרָה הִיא בְּחִינַת תּוֹרַת ה' מִמָּשׁ וְאִזִּי נִתְבַטֵּל הַשְּׁלִיחוֹת לְגִמְרִי, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת מְצוּהָ בּו יוֹתֵר מִבְּשִׁלוּחוֹ כַּמּוֹזְבָא וְעַל כֵּן תַּפְסוּ מְצוּהָ זֵו לְעֵנִין שֶׁבֶת דִּיקָא, כִּי מְצוּהָ זֵו שֶׁל בּו יוֹתֵר מִבְּשִׁלוּחוֹ הִיא בְּבְחִינַת שֶׁבֶת, שֶׁהוּא כְּלָלִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת בְּשֶׁרֶשׁוֹ, שָׂאֵר נִתְבַטֵּל הַשְּׁלִיחוֹת כַּמּוֹזְבָא:

וּבְאַתְּעָרוּתָא דְלִתְתָא אֲתַעַר לְעֵלָא וְעַל יְדֵי זֶה בְּעֲצָמוֹ שְׁעוֹשֶׂה הָאָדָם מְצוּוֹתָיו יִתְבַרֵךְ וּמְקַיֵּם שְׁלִיחוֹתוֹ, עַל יְדֵי זֶה נִכְלָל בּו יִתְבַרֵךְ כַּמּוֹזְבָא, אִף אַחֵר כִּף כְּשֶׁנִּכְלָל לְגִמְרִי בּו יִתְבַרֵךְ אִז נִתְבַטֵּל בְּחִינַת שְׁלִיחוֹת לְגִמְרִי כַּמּוֹזְבָא. וְזֶה בְּחִינַת מְצוּהָ בּו יוֹתֵר מִבְּשִׁלוּחוֹ, כִּי עֵקֶר הַתְּכֵלִית שֶׁיִּתְבַטֵּל בְּחִינַת הַשְּׁלִיחוֹת לְגִמְרִי כַּמּוֹזְבָא, אִף אִף עַל כֵּי כֵן בְּהַכְרַח שְׁיִהְיֶה בְּחִינַת שְׁלִיחוֹת כִּי אִם לֹא כֵן יִתְבַטֵּל הָעוֹלָם וְהַבְּחִירָה כַּמּוֹזְבָא:

א] בקטע האחרון, וכן באות הבאה, מוהרנ"ת מרחיב בעניין מה שאמרו חז"ל, מצווה בו יותר מבשלווחו, ומחמת שזו גם סוגיא ארוכה בראשונים ובאחרונים, נציין רק בקיצור, שיש נידון האם מצווה בו יותר מבשלווחו זה דין בעצם המצווה, או שזה כמו מצווה כללית שנאמרה על כל קיום המצוות, וזה לא הידור בעצם המצווה. והמעייין בדברי מוהרנ"ת יראה שהוא מתייחס בדבריו בקיצור לסוגיא זו.

ב] עוד נקודה היוצאת מדבריו בעיקר באות הבאה בצירוף כל דבריו, שמצווה זו לעשות את המצווה בעצמו ולא על ידי שליח, היא הייחס שבין הגוף לנשמה. כי כפי שמוהרנ"ת כותב לעיל, הנשמה נשלחה לגוף, וממילא מובן שהנשמה שולחת את הגוף לקיים מצוות מעשיות (בבחינת שימוש) שהיא לא יכולה לעשות מצוות מעשיות לבד, כי אם על ידי

א] יש לעיין היכן רבינו מדבר בתורה מיום השבת. וכן יש לעיין האם רבינו מדבר מעליית העולמות בעצמם או רק מעליית האדם מדרגה לדרגה בעולמות. ועיין היטב אות ט' בעניין עליית העולמות.

אות ו

אך עקר בחינת השליחות הוא במשא ומתן, כי המשא ומתן הוא בבחינת שליחות, כי שליחות הוא בחינת רגליו, כי שם השליחות על שם הרגליו, כמו שנאמר, "בעמק שלח ברגליו" (שופטים ה'). כי השליחות הוא בבחינת אחר הבריאה שאז שיד שליחות וכנ"ל. וכלל הבריאה הוא בחינת רגליו נגדו יתברך, כמו שכתוב, "והארץ הים רגלי".

א] לפי דברי מוהרנ"ת, שעיקר השליחות היא במשא ומתן ועיקר המשא ומתן היא להביא דברים רחוקים, יוצא שעבודת המוכיחים להחזיר את ישראל שהתרחקו הוא בבחינת משא ומתן ועל כן הם הולכים בשליחותו ועל כן הם נקראים רגליו ולא שלוחין.

והעבודה שיש במשא ומתן הוא בחינת רגליו נגד העבודה של תורה ותפלה, כי זה כלל שהמדרגה התחתונה הוא בחינת רגליו נגד

המדרגה העליונה. וכן בחינת הנעשה בנגד בחינת הנשמע הוא בחינת רגליו, כי הנעשה הוא בחינת אחר הבריאה, בחינת ברא, פמובא שם במאמר הנ"ל. והנשמע הוא בחינת קדם הבריאה, בחינת בראשית, בחינת תורת ה' כנ"ל ועל כן הנעשה הוא בחינת רגליו בנגד הנשמע וכנ"ל ועקר השליחות הוא בבחינת נעשה בבחינת רגליו כנ"ל, כי השליח הוא בחינת נעשה שעושה שליחותו ומצוותיו. והמשלח הוא בבחינת הנשמע ששומעין דבריו שמצוה לעשות. נמצא, שעקר השליחות הוא בבחינת רגליו ועל כן עקר השליחות בבחינת משא ומתן, שהוא בחינת רגליו, פמובא במקום אחר, כי שם עקר השליחות כמו שמשלחין את אחד למרחוק להביא דבר מרחק כמו כן ממש הוא בחינת המשא ומתן שהאדם עושה המשא ומתן בשביל להגביה ולהעלות הקדשות הנפולות שרחוקין מאד ממנו יתברך והוא בחינת שליחות ממש כנ"ל ועל כן שם עקר

הַשְּׁלִיחוֹת בְּנִ"ל. בִּי אֶצֶל כָּל הַמְצֻזוֹת אֵף עַל פִּי
שִׁשְׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם בְּמֹזְנוֹ, אֵף עַל פִּי כֵן מְצֻזָה
בּוֹ יוֹתֵר מִבְּשִׁלוּחוֹ, אֲבָל בְּמִשְׁאֵל וּמִתָּן שֶׁם עֵקֶר
הַשְּׁלִיחוֹת וְכַנִּ"ל.

[א] מדברי מוהרנ"ת מבואר שמדרגת הגוף ותענוגיו הם גם מדרגת המשא ומתן, ומדרגת הנשמה והארותיה הם השגות בתורה ובתפילה. ואם כן יש להבין מהם הארות הנשמה לבשר הגוף, וכיצד צריך להאיר לפי זה מהארות התורה והתפילה לתוך גשמיות הגוף במשא ומתן.

[ב] עוד מבואר מדברי מוהרנ"ת שיש בחינה בעניין השליחות שאין צריך לבטלה בבחינת מצווה בו יותר מבשלוחו, דהיינו השליחות שיש במשא ומתן, ששם עיקר השליחות. ויש להבין כיצד בחינה זו קיימת גם כלפי השי"ת שלכאורה עיקר המכוון בכל עבודת ה' הוא כן לזכות לביטול גמור.

וְזֶה בְּחִינַת לְתַקְוֵי שְׁדֵרְתֶיךָ וְלֹא לְעִוּוֹתַי, בִּי
עֵקֶר הַשְּׁלִיחוֹת בְּשִׁבִיל הַתְּקוּן, בִּי בְּשִׁבִיל זֶה
נִבְרָא הָעוֹלָם הַגִּשְׁמִי שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִתְהַוָּה בְּחִינַת
שְׁלִיחוֹת בְּנִ"ל וּבְשִׁבִיל זֶה נִשְׁתַּלַּח הָאָדָם בְּזֶה
הָעוֹלָם, הַכֹּל בְּרִי לְתַקְוֵי הָעוֹלָם מִקְלָקוּלוֹ
בִּידוּעַ. נִמְצָא, שֶׁעֵקֶר בְּחִינַת הַשְּׁלִיחוֹת שֶׁהִיא
בְּחִינַת בְּרִיאַת הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם הַגִּשְׁמִי

בְּגוֹף עָבוּר, שֶׁעַל יְדֵי זֶה שִׁיךְ שֶׁם שְׁלִיחוֹת,
בִּי בְּתַחֲלָה בְּשֶׁהָיָה נִכְלָל בְּשִׁרְשׁוֹ לֹא הָיָה
שִׁיךְ שֶׁם שְׁלִיחוֹת. וְעֵקֶר הַשְּׁלִיחוֹת עַל יְדֵי
שִׁנְשֵׁת־לַח בְּזֶה הָעוֹלָם הַגִּשְׁמִי וְנִתְרַחַק מִמֶּנּוּ
יִתְבָּרַךְ שֶׁאֵז שִׁיךְ שֶׁם שְׁלִיחוֹת כְּמוֹ שִׁשְׁלוּחֵיךָ
אֵת בְּנוֹ מִרְחוֹק וְהַכֹּל בְּשִׁבִיל לְנִצְחַת מְלַחְמֹת
וְלְתַקְוֵי כָּל הַקְּלָקוּלִים לְהַשִּׁיב הַכֹּל מִתְּקֵן לַה'
יִתְבָּרַךְ נִמְצָא שֶׁעֵקֶר בְּחִינַת הַשְּׁלִיחוֹת בְּשִׁבִיל
תְּקוּן וְלֹא לְעִוּוֹת, חֵם וְשָׁלוֹם חֵם וְשָׁלוֹם.

[א] מבואר מדברי מוהרנ"ת שיש בחינה שדם בפנימיות השליחות, יש אפשרות שבו השליח מקלקל ומעוות את שליחותו ואינו מקיימה כראוי. ואפשר לומר שכעין זה מבואר בתורה לעניין הנשמה והגוף, שהנשמה עושה קולות ואנחות שהם כעין שליחים שנשלחים על ידה לגוף כדי לשבור עזות גופו. וכן החכם נאנח כדי לשבור את עזות הגוף שהם העם. אבל לפעמים כשהגוף עז ואינו בבחינת בשר, יכול השליח להתעוות ולקלקל יותר. שזה בחינת קול הברה, שדווקא על ידי השליח של הנשמה נעשה קול הברה. והמעייין היטב בדברי מוהרנ"ת שמבאר מהי העצה להתגבר על קלקול זה, כיצד יעשה האדם שליח באופן שלא יבוא על ידו עיוות וקלקול.

[ב] בקטע הבא מחבר מוהרנ"ת בין הדין שיכול לומר המשלח לשליח לתקוני שדרתיך ולא לעיוותי, לדין שאין שליח לדבר עבירה. אפילו

שלכאורה טעם הדין שאין שליח לדבר עבירה הוא משום דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין (ויש בזה כמה ביאורים). ויש להבין מדוע מוהרנ"ת מחבר בין העניין שמזכיר בתחילת דבריו שהשליח נשלח רק לתקן ולא לקלקל לבין הדין שאין שליח לדבר עבירה.

וְזֶהוּ בְּחִינַת אֵין שְׁלִיחַ לְדַבֵּר עֲבֵרָה, כִּי 'שְׁלוּחוֹ
שֶׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ' זֶה בְּחִינַת שְׁנֵכָלֵל הַשְּׁלִיחַ
בְּהַמְשִׁלְחָה כִּנ"ל, וְזֶה דִּיקָא עַל יְדֵי תוֹרָה
וּמְצוּוֹת, שְׁעַל יְדֵי זֶה נִכְלָלִין בּוֹ יִתְבָּרֵךְ וְנִכְלָל
הַשְּׁלִיחַ בְּהַמְשִׁלְחָה, כְּבִיכּוֹל, וְעַל כֵּן גַּם בֵּין אָדָם
לְחֵבְרוֹ שְׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ כִּנ"ל. אֲבָל עַל
יְדֵי עֲבֵרָה אֲדַרְבָּא, נִפְרָדִין מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ וְעַל
כֵּן אֵין בּוֹ דִּין שְׁלִיחוּת. וְאֵין שִׁיבָה בּוֹ שְׁלוּחוֹ
כְּמוֹתוֹ, כִּי אֲדַרְבָּא, עַל יְדֵי זֶה נִתְרַחֵק וְנִתְפָּרֵד
הַשְּׁלִיחַ מֵהַמְשִׁלְחָה, כְּבִיכּוֹל, כִּנ"ל וְזֶה בְּחִינַת
אֵין שְׁלִיחוּת לְעַבְדוֹ, כִּי הֵם מֵעוֹלָם הַפְּרוּד,
כִּי לֹא קָבְלוּ הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת וַיִּגְרַשׁ מִפְּנֵי
גּוֹיִם וְנִתְרַחֲקוּ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ וְעַל כֵּן אֵינָם כְּבָלֵל
שְׁלִיחוּת, כִּי אֵינָם יְכוּלִים לְהַפְּלֵל בְּהַמְשִׁלְחָה
וְעַל כֵּן אֵינָם בְּתוֹרַת שְׁלִיחוּת, כִּי עֵקֶר בְּחִינַת
שְׁלִיחוּת הוּא שֶׁהַשְּׁלִיחַ נִכְלָל בְּהַמְשִׁלְחָה כִּנ"ל.

א] כאמור לעיל, בתורה באות י"א רבינו מציין את הגמרא שהחטא של דוד המלך, וכן חטא העגל של עם ישראל, היה כדי להורות תשובה. רש"י שם מפרש שזה היה כעין גזירת מלך שהם יכשלו, ומלשון רבינו מפורש כאילו זה בבחינת שליחות – שנתן להם השי"ת מכשול. אך מוהרנ"ת מדגיש שלא שייך שליחות לדבר עבירה, מחמת שכל המציאות של עבירה זה פירוד וריחוק ואילו השליחות כל מטרתה לצאת מהפירוד אל האחדות. וצריך להבין מה הבדל בין שליחות ממש לבין נתינת אפשרות למכשול עד כדי הכרח שכך יקרה.

והנה מדברי רבינו מבואר, שעל ידי התשובה ודונות נעשים זכויות, ולפי זה מכוח התשובה מתחדשת כביכול שליחות על אותם דברים שלא היה כלפיהם שליחות. כי הרי בייחס למצוות ולזכויות, מוהרנ"ת הדגיש שהם כן בבחינת שליחות. ויש להבין האם באמת מתחדש שליחות לאותם זכויות, או שאותם זכויות שנעשו מכוח התשובה הינם דבוהים ממדרגת השליחות כמבואר לעיל מתוך דברי מוהרנ"ת שיש במצוות בחינה שהיא למעלה מהשליחות.

אות ז

וְזֶה בְּחִינַת וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מְלֹאכִים לְפָנָיו אֶל
עֶשָׂו וְכו' עִם לֶבֶן גֵּרְתֵי וְתַרְי"ג מְצוּוֹת שְׁמֵרְתֵי
וְכו'. כִּי הָאֲבוֹת הֵן הֵן הַמְּרַפְּכָה וְזָכוּ לְהַפְּלֵל בּוֹ
יִתְבָּרֵךְ בְּבְחִינַת שְׁאוּמְרִים אֱלֹהֵי אַבְרָהָם וְכו'
וְעַל יְדֵי שְׁנֵכָלֵלִין בּוֹ יִתְבָּרֵךְ וְנִכְלָל הַשְּׁלִיחַ

בְּהַמְשִׁלָּה, כְּבִיכּוּל, אֲזִי יֵשׁ לוֹ מִמְשָׁלָה עַל
 מְלֹאכִים שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁלוּחִים שְׂמִשְׁם נִמְשָׁךְ
 בַּח הַבְּחִירָה, שְׂמִשְׁם נִשְׁתַּלְּשֵׁל אַחֲזִית עֵץ
 הַדַּעַת טוֹב וְרַע, שְׂמִשְׁם אַחֲזִית הַסְטָרָא
 אַחֲרָא. וְכִי שֶׁהוּא צִיר נֶאֱמָן לְשׁוֹלְחָיו וְעוֹשֶׂה
 שְׁלִיחוּתוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם בְּשִׁלְמוֹת, אֲזִי מְזַכֵּךְ
 בְּחִינַת הַשְּׁלִיחוּת שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּרִיאַת הָעוֹלָם
 כִּנ"ל, וְאֲזִי נִתְבַּטַּל אַחֲזִית הַסְטָרָא אַחֲרָא
 שְׂאֵחִיצָתָהּ בְּבְחִינַת שְׁלִיחוּת דִּיקָא, בְּבְחִינַת
 מְלֹאךְ, שְׂמִשְׁם אַחֲזִית עֵץ הַדַּעַת וְהַסְטָרָא
 אַחֲרָא בִּידוּעַ, וְאֲזִי זוֹכֵה עַל יְדֵי זֶה לְהַכְלִיל
 בְּשִׁרְשׁוֹ וְנִכְלָל הַשְּׁלִיחַ בְּהַמְשָׁלָה כִּנ"ל, וְאֲזִי
 נִעְשֶׂה הוּא בְּבְחִינַת הַמְשָׁלָה וְאֲזִי הוּא מוֹשֵׁל
 עַל כָּל בְּחִינַת הַשְּׁלוּחִים.

וְזֶה בְּחִינַת הַמְּשָׁלָה עַל הַמְּלֹאכִים שִׁיְהִיָּה
 לְהַצְדִּיקִים לְעֵתִיד, שְׁזֵהוּ עֵקֶר הַתְּכַלִּית,
 כְּמוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ זְכָרוֹנוֹ לְבָרְכָה בְּמִקּוֹם
 אַחֵר (בְּלִקוּטֵי תַנְיִנָא סִימָן א'). כִּי הַמְּלֹאכִים
 הֵם בְּחִינַת שְׁלוּחִים, כִּי מְלֹאךְ לְשׁוֹן שְׁלִיחַ

וְכִשְׁהָאָדָם זוֹכֵה לְעֲשׂוֹת שְׁלִיחוּתוֹ בְּשִׁלְמוֹת
 בְּזֶה הָעוֹלָם אֲזִי נִכְלָל בְּהַמְשָׁלָה, כְּבִיכּוּל, וְאֲזִי
 הוּא בְּעֲצָמוֹ בְּבְחִינַת מְשִׁלָּה וִישׁ לוֹ מִמְשָׁלָה
 עַל כָּל הַשְּׁלוּחִים שֶׁהֵם בְּחִינַת מְלֹאכִים וְאֲזִי
 נִכְנַע הַסְטָרָא אַחֲרָא כִּנ"ל.

וְזֵהוּ "וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מְלֹאכִים". כִּי יַעֲקֹב
 זָכָה שִׁיְהִיָּה לוֹ מִמְשָׁלָה עַל הַמְּלֹאכִים וְזָכָה
 לְעֲשׂוֹת שְׁלִיחוּת עִם מְלֹאכִים מִמֶּשׁ, כִּי הוּא
 נִכְלָל בְּשִׁרְשׁוֹ בְּבְחִינַת מְשִׁלָּה כִּנ"ל וְעַל כֵּן
 שָׁלַח אוֹתָם אֶל עֵשָׂו, שֶׁהוּא הַסְטָרָא אַחֲרָא,
 כִּי עַל יְדֵי זֶה שָׁזָכָה לְזַכֵּךְ בְּחִינַת הַשְּׁלִיחוּת עַד
 שֶׁנִּכְלָל בְּהַמְשָׁלָה, כְּבִיכּוּל, עַד שֶׁהוּא מוֹשֵׁל
 עַל הַשְּׁלוּחִים שֶׁהֵם הַמְּלֹאכִים, עַל יְדֵי זֶה נִכְנַע
 הַסְטָרָא אַחֲרָא, שֶׁהוּא עֵשָׂו, שְׂאֵחִיצָתָם מִשְׁם
 מִבְּחִינַת שְׁלִיחוּת כִּנ"ל. וְזֵהוּ 'עִם לָבֵן גִּרְתִּי -
 וְתִרְי"ג מְצוּזוֹת שְׂמֵרְתִּי'. כִּי כָּל זֶה זָכָה עַל יְדֵי
 שְׂשִׁמְרַת הַתִּרְי"ג מְצוּזוֹת אֲצֵל לָבֵן דִּיקָא, דִּהִינּוּ
 בַתוֹךְ הַתְּנַבְרוֹת הַסְטָרָא אַחֲרָא שְׂמֵתְנַבֵּר עַל
 הַצְדִּיק מִהַגּוֹף הָעָבוּר וְהָעוֹלָם הַגִּשְׁמִי. וְעַל

יְדֵי שְׂזוּכָה לְשֹׁמֵר הַתְּרִי"ג מְצוּזוֹת שֵׁם דִּיקָא
 בְּבַחֲיַנַּת לָבֵן, שֶׁהוּא הַתְּנַבְרוֹת הַסְטָרָא אַחָרָא,
 עַל יְדֵי זֶה דִּיקָא מְצוּבָּךְ בְּחִינַת הַשְּׁלִיחוֹת, כִּי
 זֶה עֶקֶר בְּחִינַת הַשְּׁלִיחוֹת כְּשֶׁעוֹשֶׂה הַמְצוּזוֹת
 עִם הַגּוֹף וּמְשַׁבֵּר הַתְּנַבְרוֹת הַסְטָרָא אַחָרָא
 הַנֶּאֱחָז בְּהַגּוֹף וְאֵזִי דִיקָא הָאָדָם בְּבַחֲיַנַּת שְׁלִיחַ
 כַּנ"ל וְאֵז כְּשֶׁהוּא צִיר נֶאֱמָן לְשׁוֹלְחֵיו בְּבַחֲיַנַּת
 עִם לָבֵן גְּרָתִי וְתֵרִי"ג מְצוּזוֹת שְׁמֵרָתִי. עַל יְדֵי
 זֶה מְצוּבָּךְ בְּחִינַת הַשְּׁלִיחוֹת וְנִכְלָל הַשְּׁלִיחַ
 בְּהַמְשָׁלַח, וְאֵזִי נֶעֱשֶׂה בְּבַחֲיַנַּת מְשָׁלַח וְיִכּוּל
 לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחוֹת עִם מְלֹאכִים שֶׁהֵם בְּחִינַת
 שְׁלֹוּחִים, בְּבַחֲיַנַּת וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מְלֹאכִים וְכו' כַּנ"ל:

[א] עניין המלאכים מוזכר בתורה כמה פעמים, כי יש מלאכים קדושים ויש מלאכי חבלה. וכן רבינו מזכיר שיש עולם המלאכים ושהרז והסוד של המלאכים הוא נעשה ונשמע, ויש הרבה מה להאריך בהבנת דברי מוהרנ"ת, שדן בעניין האם האדם גבוה מהמלאכים או נמוך מהם. כי בתחילה הוא בוודאי נמוך מהם אך כשעולה מדרגה לדרגה עולה מעל מדרגת המלאכים (ועיין היטב בהלכות מתנה ה"ה בעניין זה יותר באריכות).

[ב] לפי דברי מוהרנ"ת מבואר שיש שתי מדרגות בעזות הסטרא אחרא. כי יש את מדרגת עשו שהוא עז פנים ביותר. ויש את מדרגת לבן הארמי. ובתחילה יעקב בורח מעשיו אל לבן, כי אף על פי שגם לבן הוא עז פנים מצד הסטרא אחרא, עם כל זה כנראה עשיו גרוע יותר מלבן. ואחרי שמצליח להכניע את מדרגת לבן, הוא שולח מלאכים אל עשיו אחיו, שבכוח נצחונו הראשון שוב הוא אינו מפחד ויש לו עזות גדולה כנגדו. ומדבריו מובן שיש בחינה שהאדם צריך לברוח מעזות אחת קשה ולא לנסות להתמודד מולה בעזות כי לא יצליח, אלא רק אם ינצח קודם בעזות יותר קלה. ויש להבין מהיכן לקח מוהרנ"ת עצה זו בתורה כ"ב ומה ביאורה.

[ג] מבואר מתוך דברי מוהרנ"ת שעם העזות של לבן היה אפשר להתמודד ולנצח רק בעצם קיום התרי"ג מצוות, שהם עצם המצוות של הנגלה, כי בתחילה זה עצמו, דהיינו עצם קיום המצוות, היה בבחינת נשמע כלפיו, ואפילו אם לא זוכה להשיג את העבודה שיש בדברי תורה שסביבות המצווה יכול לנצח את לבן, ועל ידי זה יכול לעלות למדרגה גבוהה יותר, שמתחיל להשיג את דברי התורה שסביבות המצווה ועל ידי זה מקבל עזות יותר גדולה לעמוד גם מול קליפת עשיו.

בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

שהיא התורה והתפילה תתעלה יותר ותשיג יותר בבחינת ומבשרי אחזה אלוך, שמתוך העבודה שיש במשא ומתן תתעלה הנשמה יותר.

ד. הקולות של האדם הם שליחים של הנשמה לגוף, וכאשר רואה האדם שהקול מתהפך לקול הברה, הוא צריך כביכול להתחזק ולומר 'לתקוני שדרתיך ולא לעיוותי' שלחתי אותך בשביל לתקן ולא לקלקל, ומזה יבין שגם התהפכות הקול דקדושה לקול הברה, שהיא הירידה והמכשול של הקול בעצמו, יכול להתהפך לטובה על ידי שיקשיב היטב לקול המשלח שנמצא בתוך דברי השליח, היינו שיטה אזנו היטב לקול דקדושה שבאמת הכול יכול להתהפך לתיקון (כמבואר בחיי מוהר"ן).

ה. מבואר בסוף ההלכה שלפעמים יש לברוח בתחילה מהעזות החזקה שהיא בבחינת עשיו, כמו יעקב שברח בתחילה מעשיו. כי אם יתגבר כנגדו בעזות יתגבר מאוד הקול הברה. ועל כן בתחילה צריך ללכת אל לבן שהוא הגוף, ולשמש עם הגוף את הנשמה בבחינת עם לבן גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי, שעל ידי זה מזכך את הגוף. ואחר כך יוכל לעשות קולות ולהפחיד אפילו את עשיו, על ידי זה שיאמר לו - לעזות החזקה שהוא בבחינת עשיו, שבכוח מה שקיים מצוות מעשיות עם הגוף הוא אינו מתירא ממנו כלל.

ו. הכנות השבת הם מצווה מיוחדת שעל ידם הגוף משמש את הנשמה ונשבר עזות הגוף, כי עיקר ההכנה והשליחות שיש בכל המצוות היא רק כדי לזכות על ידם לביטול גמור לה', ועל כן ההכנה לשבת שבה זוכה האדם לביטול לה' היא עבודה גדולה שעל ידה הגוף מזדכך בשימוש הנשמה.

עצות למעשה היוצאות מתוך דברי מוהרנ"ת בהלכה זו:

א. מצווה בו יותר מבשלווחו - לפי מה שמובא בתורה שהעיקרי מבין שני הכתרים הוא כתר הנשמע, ולפי זה המדרגה של כתר הנשמע היא עצם הדבקות של האדם בה' על ידי המצווה, והשליח של כתר הנשמע זה כתר הנעשה עצם קיום המצווה בפועל. ולפי זה הפירוש של מצווה בו יותר מבשלווחו, שהאדם ישקיע את כוחותיו בלבביות ובדביקות בקיום המצווה, דהיינו ברצון והשתוקקות לה' בעת קיום המצווה, יותר מאשר בדקדוקי הפרטים המעשיים של המצווה (מבלי לזלזל ח"ו בקיום המצוות במעשה ממש לפי כל פרטי ההלכה).

ב. עצם העבודה של תורה כ"ב, דהיינו ההוראה המעשית שכל אחד צריך ללכת מדרגא לדרגא ולעלות ולהכלל באין סוף, שעצה זו כתובה במפורש בתורה כ"ב, זה בעצמה העבודה שלנו בפסוק 'וידבר ה' אל משה לאמור' דהיינו ה'נעשה' של פסוק זה (שבתחילה היה נסתר מאיתנו מה העבודה שיש בפסוק זה) הוא ההוראה לעלות מדרגה לדרגה עד אין סוף (שזה בחינת וידבר ה' אל משה).

ג. הארות הנשמה לגוף - מדברי מוהרנ"ת עולה שאחד הביאורים בזה הוא להאיר את העבודות החיצוניות שאינם ממש מצוות, כמו משא ומתן. וההארה היא מעבודת התורה והתפילה, הן מצד ההלכות שבדבר והן מצד הדביקות והאמונה בתוך המשא ומתן. ועל ידי זה הנשמה בעצמה

הודעות חשובות

עדכון חשוב

לכלל חברי פרוייקט 'לטייל בתורתו'

בשורה משמחת! מהיום, ניתן להשיג את חוברות 'לטייל בתורתו'
בחנות הספרים ברסלב מאה שערים 110 ירושלים.

התחדשות השיח העולמי הנרחב סביב התורה הזמנית:
קו לסלסל בתורתו 04-627-73-13 התחדש!

שיעורים חדשים על תורה כב' • שידור חוזר של כנס 'פירותיך מתוקים' •
מבחנים • ועוד ועוד מהנעשה והנשמע בפרוייקט 'לטייל בתורתו'.

דרושים מתנדבים למערך ההפצה:

לאור פניות רבות מאת בתי כנסת רבים על שם רבינו הק' ברחבי הארץ, שאינם מקבלים
את החוברות והפרסומים של הפרוייקט - דרושים מתנדבים למערך ההפצה הארצי
המוקם בימים אלו, שיביא את חומרי 'לטייל בתורתו' לכל מקום אשר דבר רבינו הק'
מגיע לשם.

הרואה את עצמו מתאים ומעוניין לסייע לקידום הפרוייקט הגדול והקדוש,
מוזמן להשאיר הודעה בקו לסלסל בתורתו 04-627-73-13
או במייל: kl046277313@gmail.com.

בקרו! שלוחת 'לטייל בתורתו' בכל מכשירי 'נדרים פלוס',
לצרכי רישום, שליחת הודעות ומילוי מבחנים.

ממשיכים עם תורה כ"ב יחד עם ה'ליקוטי הלכות' בעיון

לכלל בחורי החבורות ואברכי הכוללים, חברי הפרוייקט,
לאחר שבמהלך חודשי החורף העמקנו בצוותא חדא בתורה כ"ב,
בימים אלו נתאחד כולנו להמשיך בעיון בתורה זו וללמוד
בעמקות והתבוננות את ה'ליקוטי הלכות' על התורה:

• הלכות שלוחין הלכה ב'

• והלכות עידוכי תחומין הלכה ד'

- עד ר"ח אדר ב' -

כח המושך וכח המכריח

ברצות השי"ת החל מר"ח אדר ב' ועד פסח, נעסוק בעיון בתורה ע' קמא -
'ויהי ביום השמיני' - עם ה'ליקוטי הלכות על התורה, הלכות יו"ט הלכה ה'

04-627-73-13
קו לסלסל בתורתו • טעמו וראו כי טוב ה'

לטייל
בתורתו

פרוייקט לעידוד העמקה
והתבוננות בליקוטי מוהר"ן

04-627-73-13
קו לסלסל בתורתו • טעמו וראו כי טוב ה'

לטייל
בתורתו

פרוייקט לעידוד העמקה
והתבוננות בליקוטי מוהר"ן

ותקבלו או אולפו תורת מפורי דעדיקאי

ותקבלו או אולפו תורת מפורי דעדיקאי

kl046277313@gmail.com

kl046277313@gmail.com

נוסעים לרבינו? מיטיילים בתורתו גם באומן

זה לנו חודש ימים אשר דבר ה' מתקיים בהדר, ומדי יום ביומו מתאספים אברכי אנ"ש דפה אומן, לעמול בדברי תורתו זיע"א במסגרת כולל 'לטייל בתורתו', לטוב לנו בזה ובבא.

הננו בזה להזמין את ציבור אנ"ש המטיילים בתורתו, ועוסקים בימים אלו בתורה כ"ב - מאמר 'חותם בתוך חותם', אשר עולים לציון ברננה אשר באים לחסות בצל מקום גניזתו, לבא לבקר בהיכל בית מדרשנו שע"י קהילת אברכי אנ"ש דאומן רחוב פירוסקה 7 אומן (מתחם 'נחלת צבי') להרעיף מטובם בפלפולא דאורייתא על ציבור הלומדים, לבשם ולהתבשם בתורת הצדיק.

מנחה: 20 דק' לפני השקיעה - בימים אלו בשעה 4.25 אחה"צ.
אחר מנחה סדר לימוד במסלול 'לטייל בתורתו'
מעריב: 45 דק' אחר השקיעה - בימים אלו 5.30 בערב.

ומנכון ומנן יתקלם עילאה ויתרבה כבוד הצדיק.

ביקרא דאורייתא
אברכי הכולל

"וכל אחד לפי בחינתו מה שחננו השם שיכניס המקיף לפניו ולהכין ולחדש איזה דבר הישר מציב שיגלה ויכניס זאת ההכנה של הסגולה, שהיה אצלו סגולה שיגלה לעם סגולה ולהיטיב מטובו לאחרים".
(לקו"ט סי' כא)

kl046277313@gmail.com

**לטייל
בתורתו**

פרוייקט לעידוד העמקה
והתבוננות בליקוטי מוהר"ן

בי עקר הצדיק הוא תורתו תקדושה (ליקו"ט הו"ט שלהודן ה' יב)